اجتماعيات نقطهٔ نظرندن

تربيه

اسماعيل حقى
دارالفنون تربيه مدرسى

استانبول — مطبعهٔ عامره
١٣٤٠

اجتماعيات نقطهٔ نظرندن

تربيه

اسماعيل حقى
دارالفنون تربيه مدرسى

شهزاده باشى — اوقاف اسلاميه مطبعه‌سى
١٣٣٩

اجتماعیات نقطهٔ نظرندن تربیه

تربیه‌نك اجتماعیات نقطهٔ نظرندن تدقیق ایدلمه‌سی لازم کله‌جکنی سیسته‌ماتیك بر طرزده ایلك دفعه موضوع بحث ایدن اجتماعیاتجی دورقایم‌در . دور قایمه کلنجه‌یه قادار تربیه فنی دیمك اولان پداغوجیا : Pédagogie بعض استثنالردن صرف نظر [١] روحیاته استناد ایدییور ، قوتنی هپ بو علمك معلوملرندن آلمغه چالیشیوردی . تربیه تدقیقاتی حقنده دور قایمك فکری ایسه بوسبوتون باشقه‌در: تربیه، دین، اخلاق ، حقوق واقتصاد کبی اجتماعی بر مؤسسه‌در و اجتماعی مؤسسه‌لر کبی تدقیق ایدلملیدر . دینی ، حقوقی ، اقتصادی حادثه‌لر اولدیغی کبی ، تربیوی حادثه‌لرده واردر . بو حادثه‌لر یکی ومستقل بر علمه موضوع اولابیلیر. تربیه‌نك اجتماعیاتی دیمك اولان بو یکی علم اصل تربیه علمیدر[٢]. دورقایم بو فکری اساسلی صورتده اورته‌یه آتمقله برابر اونك تطبیقاتنی کوسته‌ره‌جك اولان علمی

---

[١] دورقایمك وفاتندن صوکرا تربیه واجتماعیات موضوعنه دائر نشر ایدیلن بر کتابك [Emile Durkheim: Education et Sociologie, 1922] ١٠٧ نجی صحیفه‌سنده‌کی نوطده کورلدیکی اوزره کندیسندن اول تربیه‌نك اجتماعی بر ماهیتی اولدیغنی سویله‌ینلر شونلردر :

Lange : Monatshefte der Comeniusgesellschaft , Bd . lll , p . 107

Lorenz von Stein : Verwaltungslehre , Bd. v

Willmann, Didaktik als Bildungslehre, 2 vol . 1894

Natorp, Socialpaedagogik, 1899

Bergemann, Soziale Paedagogik, 1900

G. Edgard Vincent, The social mind and education.

Eslander , L' Education au point de vue sociologique, 1899

[٢] فرانسزلرك : Pédagogie sociale تعبیری ، آلمانلرك : Sozial padagogık تعبیری ، آمریقالیلرك : Educational Sociology تعبیری تربیه‌نك اجتماعیات نقطهٔ نظرندن تدقیق تمایلنی کوسترمکله برابر، تماميله قطعی وواضح بر تلقی افاده ایتمه‌یور: بو تعبیرلرك مدلولی صراحةً تربیه‌نك اجتماعیات نقطهٔ نظرندن تدقیق دکل ، اجتماعی ملکه‌لرك تربیه‌سنه متوجه بر نظریه‌یی اشارت ایدییور .

اثرلری معالاسف وجوده کتیرهمدی . چونکه دینی و حقوقی اجتماعیاته دائر اولان تدقیقاتیله بوتون حیاتی مشبوع برحالده ایدی . بوردو دارالفنونندهکی اون بش سنهلك تدریساتیله صوربوندهکی علم تربیه کرسیسنه عائد اشتغالاتندن بوکون الده قالان پك آز شیدر . بوویسسونك نظارتی آلتنده نشرایدیلن تربیه قاموسنده Education و Pédagogie کلهلری ایچون یازدیغی پك مهم وغایت کثیف مقالهلری ایله وقتیله بزم ادبیات مدرسهسی (اجتماعیات مجموعهسی) نك ٥ نجی نسخهسنده تورکجهیه ترجمهسی انتشار ایدن تربیه ایله اجتماعیاتك مناسبتنه دائر مقالهسی وفرانسهده «تالی تدریساتك رولی» موضوعنده تالی تدریسات معلملری ایچون ترتیب ایتدیکی درسلری احتوا ایدن غیرمطبوع اثری برطرفه براقیلیرسه بویوك اجتماعیاتجینك اثرندن تربیهیه دائر یازیلی برشی قالمامشدر، دینیلهبیلیر. بو مقالهلرمی اجتماعیات استادینك پك محدود فقط محدودلغی نسبتنده قیمتلی اولان مطبوع یازیلرینه مراجعت ایدهرك ٣٣٥ — ٣٣٦ سنهلری ظرفنده دارالفنونده ویردیکم درسلرك خلاصهسی اولهرق یازییورم . مأخذلرم صیراسنده فضله اولهرق غرب تاریخ ادبیاتی معلمی شریف بك افندینك دور قایمك ١٩١٠ و ١٩١١ سنهلرنده صوربوندهکی تدریساته عائد اولهرق استفادهمزی تأمین مقصدیله تودیع ایتدکلری قیمتلی نوطلرده واردر .

١ — تربیه وپداغوجیا

علمی برتدقیقك شانی وضوحدر . علمی لسان آچیق وآکلاشیلیر، معناده، تلقیده قاریشیقلغه میدان ویرمز اولمالیدر. بونك ایچون هرشیدن اول تربیه فنی، تربیه علمی... کبی معنالرینی، دلالتلرینی قطعی اولهرق تعیین ایتمهدن قوللاندیغمز کلهلر اوزرنده آکلاشمق لازمدر . یوقسه لسانه کیدن هرفکر یاهیچ آکلاشیلمامغه ویاخود یا کلش آکلاشیلمغه، هیچ اولمازسه مبهم برصورتده آکلاشیلمغه محکوم اولور، بو برتهلکهدر. تربیه کتابلرندهوتربیه متخصصلرینك اثرلرنده «تربیه»، ایله «تربیه فنی» ویاخود «پداغوجیا : Pédagogie» کلهلری بووضوحسزلغه اك چوق معروض قالان، چونکه موضوعلری بربرینه اك چوق قاریشان ایکی کلهدر . اونك ایچون «تربیه» نهدر، و «تربیه فنی» نهدر، اولابونلری تصریح ایدهلم :

«تربیه: Education» هرشیدن اول برعملدر: تربیه ایی ویا کوتو، امله موافق ویامغایر اولان برطاقم عمللرك، طرز حرکتلرك، تأثیر وفعالیت اصوللرینك هیئت مجموعهسیدر . بریرده تربیه واردر، دیمك ایچون اوراده تربیه ایتمکدن عبارت بر ایش بولونمق کرکدر.

شو حالده تربیه برفکر حالی دکل، برفعل منظومه‌سیدر؛ تربیه تفکره دکل ، ارتیاده تعلق ایدر . بو عملی ماهیتی ایله تربیه فکره ، نظره ، فکری، نظری اولان معرفتلره قارشی کلیر وبوسجیه‌سیله اونلردن آیریلیر . حال‌بوکه پداغوجیا دیدیکمز تربیه فنی تربیه حقنده دوغری یا کاش ، محافظه‌کار ویا انقلابجی بر طاقم فکرلرك ، تفکر طرزلرینك ، حکم ومحاکمه اصوللرینك هیئت مجموعه‌سیدر . بناءً علیه بر مملکتده تربیه فنی واردر ، دیمك ایچون اوراده یالکز تربیه‌یه دائر عمللر دکل ، فکرلر بولونمق کرکدر. تربیه‌فنی تربیه‌یه دائر فکرلر منظومه‌سیدر . تربیه فعلی یاخود صنعتی ارتیاده، حال‌بوکه تربیه فنی تربیه‌یه دائر اولان افتکاره تعلق ایدر . تربیه بر عملیه ، تربیه فنی ایسه ساده‌جه برنظریه‌در. تربیه ایله تربیه فنی آره‌سنده‌کی فرق ، عملیه ایله نظریه، فعلله فکر آراسنده‌کی فرقدر .

دیکر جهتدن تربیه فعل و حیات اولدیغندن دوامليدر . تربیه‌سی اولمایان جمعیت یوقدر. ایسته‌ر « وحشی » ایسته‌ر «مدنی» اولسون ، هرجمعیتك کندینه کوره برتربیه‌سی واردر ، بو تربیه مطلقا واردر ، و زمانده ، مکانده دائمدر . جانلی مخلوقلرده عضوی فعالیتلر کسیلمه‌دیکی کبی ، اجتماعی موجودلرده‌ده لسان ، اخلاق وتربیه‌نك فعالیتی اکسیلمز. حال‌بوکه تربیه فننك موضوعی فعالیت دکل، تفکردر، ایش دکل،دوشونجه‌در. هرفعلمز مطلقا نظری نوعدن بر فکره محتاج بولونمادیغی وهرعملیه‌مز مطلقا نظریه‌یه باغلی اولمادیغی کبی ، هرجمعیت حیاتی وجمعیت حیاتنك هردوری‌ده مطلقا تفکره محتاج دکلدر . تفکرسز جمعیتلرده واردر. ناصل‌که دماغسز، هله ذکاسزعضویتلر پك چوقدر. فی‌الواقع برطاقم تفکر منظومه‌لری کبی ، تربیه فنی‌نك ظهوری‌ده جمعیتلرك نسبةً اولغون بر چاغنده واقع اولمشدر . اجتماعی حیاتده تفکر معین بر تکاملك اثریدر . تربیه فنی ابتدائی جمعیتلرده ظهور ایتمه‌دیکی کبی حتی نسبةً متکامل جمعیتلرك هردورنده‌ده ظهور ایتمش وفعالیت کوسته‌رمش دکلدر. ناصل فرد ایچون کندی عمللرینی محاسبه ومراقبه آنلری وارسه جمعیتلرك‌ده کندی اجتماعی مؤسسه‌لرینی تنقید وتنظیم دورلری واردر. تربیه‌وی تفکرلر حقنده تاریخك ویردیکی معلومات پك سایان دقتدر . دور قایمك اشارت ایتدیکی کبی : پداغوجیانك ظهوری یونان مدنیتنك آنجق معین بر دورنده اولدی . افلاطون ، آریسطو بودورك تربیه‌جیلریدی. رومادهٔ بونوع تفکرلر یوقدی . بوکا احتیاج‌ده یوقدی. ئه‌راسم، رابله ، مونته‌نی‌کبی باشلیجه تربیه‌جیلرك ظهوری وتربیه فنك تأسسی رونه‌سانس

ايله برابر اون آلتنجی عصرده واقع اولدی. اون يدنجی عصرده بو فن اونوتولدی . اون سكزنجی عصرده تكرار جانلاندی . يكی تربيه‌نك اساسلرينی قوران ژان ژاق روسو بو دورك آداميدی . ملی و دنيوی تربيه‌نك اساسلری ينه بو عصرده آتيلدی. تطبيقاتجی بر پداغوق اولان پستالوجی بو عصرده ظهور ايتدی . يكی جمعيتلرده ايسه بو نوع تفكرلر ملی احتياجلردن برينی تشكل ايديور .

تربيه فنی ايله تربيه‌نك آيری طبيعتده موجودلر اولديغنك بر دليلی‌ده شوكه : بر دورك تربيه فنی او دورك تربيه‌سنك عينی اولمق لازم كلمه‌يور . رابله‌نك و روسونك سيستملرنده اولديغی كبی عينی دورلرده يتيشن بو ايكی شيئك بربرينه ضد اولديغی واقعدر . معهذا آيری شيلرك بربری تماملاماسی ممكندر . بونك مثالنی مربينك فعاليتنده بولورز . بو فعاليتده تربيه ايله تربيه فننك تماميله آيريلاديغنی ، بربرينه قاريشديغنی كوريورز. شويله‌كه: مربی ، ساده حدسيله حركت ايدن ، علی العاده بر صنعتكار دكلدر ؛ مربينك فعلنده آز چوق نظرياتده واردر ، زيرا تربيه ايتمك ، اولا دوشونمك ، بيله‌رك بيلمه‌يه‌رك بر طاقم فكرلر قبول ايتمكدر . بو فكرلر ايسته‌ر چوجوغك روحی طبيعتنه عائد اولسون ، ايسته‌ر قوللانيلان واسطه‌لرك مؤثريتنه عائد اولسون ، دائما بر ضرورت و معينيت افاده ايدن فكرلردندر . مربی ، علمی قيمتندن صرف نظر ، دائما بو نوعدن فكرلر طاشيان و محاكمه‌لر ياپان ، آز چوق نظری بر آدامدر . چونكه تربيه ايتمك كوركورينه ايشله‌مك اولمايوب ، آز چوق دوشونمك و دوشونديكنی ياپمق ديمكدر. شو حالده مربی بر عمليه‌جی اولديغی قادار آز چوق‌ده بر نظريه‌جيدر . پداغوقده‌كی فكری طبيعت آز چوق مربی‌ده‌ده واردر. شيمدی ، مربی تربيه‌جی اولديغی قادار عجبا تربيه‌جی مربی‌ميدر؟ خاير ! چونكه مربی اولمقسزين‌ده تربيه‌جی اولمق ممكندر. كرچه هر حانكی حيات حقنده‌كی تفكرمز بو حياتك حدسيله نه‌ درجه مشبوع ايسه او نسبتده بو حياتی صاريجی و قاوراييجی‌در . چونكه حيات مجرد فكرلرك سوزكچندن آقاجق درجه سيال بر حقيقتدر. بر فعله نه درجه ياقلاشير ايسه‌ك اونك فكرينه‌ده او درجه صداقت و صميميت طاشييابيليرز . ذاتاً فعله ، حياته الك يقين اولانلر دكلميدركه فكره ، نظره الك كنيش بر احاطه قدرتی ويره‌بيلمشلردر. لكن بوراده تربيه‌جی ايچون موضوع بحث اولان فعاليت شبهه‌سز مربينك عملی فعاليتی و حدسی دكلدر ، فقط بو فعاليتك فكريدر ، يعنی فعلی ، عملی اداره ايدن دستورلردر . بونی بولمق ايچون تربيه‌جی مطلقا مربی كبی چاليشمغه مجبور

دكلدر . شو قادار كه مربينك تجربه‌سی حيات حقنده فكر آلمه طرزلرينك اك مكمله شكليدر. فقط شاعر اولمقسزين‌ده شعری دويمق ، قلمقوللانمقسزين‌ده هيكلتراش كبی بديعی ياشامق ، روحمزك محبت و صميميت دينيلن حياتی نفوذی ايچون بر درجه‌يه قادار قابله دكليدر؟.. خلاصه تربيه ايله پداغوجيا آراسنده‌كی فرق، بونلر متساند اولمالرينی نفی ايتمز. بالعكس آيری جنسدن اولان بوايكی شی‌بربرندن آيری موجوداولابيله‌جكی كبی،برلكده‌ده موجود اولا بيلير .

ديكر جهتدن بردورك تربيه فنی متعاقب دورك تربيه‌سنه انقلاب ايده‌بيلير. فقط بوانقلاب ايچون تفكر كافی كلميور،فكرلری حياته آليشديرمق شرطدر. دور قايم: تربيه‌فعله انقلاب ايتدكجه تبديل طبيعت ايدر ، دييور، بو حكم پك دوغريدر: روسونك ايسته‌ديكی (آدام) ايله بزم چوجوقلرمزدن وجوده كتيرديكمز (آدام) آراسنده نه بويوك فرق واردر ؟ ! (فه‌نه‌لون) صاغ اولسه‌يدی كنديسندن صوكرا يتيشديريلن قيزلرك تربيه‌سی حقنده نه دييه‌جكدی ؟! (پستالوجی) نك تربيهٔ ابتدائيه‌ده‌كی اصوللرينی بوكون‌نه قادار ميخانيكی بوليورز ؟! (فروبه‌ل) ك چوجوق باغچه‌لری شيمدی نه‌غريب براستحاله‌يه اوغرايور ؟! نظريه ايله عمليه آره‌سنده‌كی بو آيرلق نه‌دن ؟.. شبهه‌سز ، تربيه‌جيلرك رؤيتنده‌كی نقصاندن ! چونكه يينه دور قايمك ديديكی كبی : نظريه‌جی حقيقتك يالكز بر قسمنی كوره‌بيلير . حال بوكه حقيقت نه بروجهلی‌در ، نه‌ده بسيطدر. حقيقت مركب ، معضل وسيالدر . تربيه‌جی بوجانلی حقيقتی عقلی مفهوملرينك مادی وجبری قالبلری ايچنه صوقديغی نسبتده قاچيرير . حقيقتك بسيط بر منطق ، هندسی بر رؤيتله احاطه ايديله‌مه‌يه‌جك درجه‌ده ممتاز برشخصيتی واردر. اونی آنجق پك‌ياقيندن پك بويوك برصميميت ايله ياقالامق لازم كلير . حال بوكه بو فعاليت بالذات تفكرك ايشی دكلدر . بر نظريه‌جی اولان تربيه‌جی مشخصی ، حقيقتی آز چوق مجرد بر لسانله افاده‌يه مجبوردر . شو سببدن‌كه حياتله اولان تماسی مربی‌يه نظراً داها اوزاقدن‌در ...

٢ — پداغوجيا وعلم

تربيه فنی تربيه حقنده بر تفكردر . فقط بو تفكرك نوعی نه‌در ؟ بو برعلمی‌در ؟ تربيه فنی‌نك علم اولوب اولماديغنه جواب ويره‌بيلمك ايچون اولا (علم) كلمه‌سندن آكلاديغمز معنايی تصريح ايتمه‌مز لازم كلييور . شويله‌كه : علم دائما معين بر موضوعك

تدقیقیدر. بوموضوع ایسته‌ر ماده، عضویت کبی شعورمزك خارجنده اولسون، ایسته‌ر روحی واجتماعی حیات کبی شعورمزك داخلنده اولسون، دائما بر طاقم معین واقعه‌لرك هیئت مجموعه سیدر. بو واقعه‌لرك علم موضوع اولماسی ایچون آرالرنده کافی بر تجانس بولونمق شرطدر. زیرا علم صرف بوتجانسلرك، مشابهتلرك تصنیف وتألیفندن حاصل اولان عمومی فکرلردن عبارتدر. نته‌کیم حکمت، کیمیا، حیاتیات دیدیکمز علملر طبیعتده داغنیق وقاریشیق اوله‌رق موجود حادثه‌لرك قابل مقایسه اولان قسملرینی تحری وتدقیق ایدرلر. مع هذا علم تصنیفله قالمایوب اکثریا حادثه ایله حادثه آره‌سنده‌کی اتصال وتساند ماهیتلرینی‌ده کشف ایدر. یعنی سبب ونتیجه مناسبتلرینی، علیتلری بولور. بوصورتله بر حادثه‌نك دیکر حادثه‌یی تولید ایتدیکنی، برینك سبب دیکرینك نتیجه موقعنده اولدیغنی کوستره‌رر. حادثه‌لرك بوتون بو دائمی مناسبتلرینی تساندلرینی بولمق ایچون علم، موضوعی اولان شیلرك طبیعت وماهیتی حقنده هردورلو عندی وکیفی حکملردن آزاده بر صورتده حرکت ایتمه‌سی لازمدر. چونکه عندی وکیفی حکملر اشیانك حقیقتنی ایضاح ایده‌میه‌جکی کبی اداره‌ده ایده‌مز. خلاصه علم آفاقی برتفکر اولمق کرکدر. شوتقدیرجه علمك تأسسی ایچون شو اوچ شرط لازمدر: برکره مستقل بر موضوعی اولمالی، بوموضوع تصنیف ومقایسه‌سی ممکن اولان حادثه‌لردن عبارت اولمالی، برده علم بوموضوعی آفاقی، یعنی بی طرفانه تدقیق ایتملیدر.

شیمدی پداغوجیا نامی آلتنده طوپلانان تربیوی تفکرلرده بوسجیه‌لر وارمیدر؟ بوتفکرلر ایسته‌ر چوجوق تربیه‌سنه، ایسته‌ر مکتبلرك تدریساتنه، ایسته‌رسه تربیه وتدریس اصوللرینك تدقیقنه منحصر اولسون، هردورلوتقدیر، ترجیح وقیمت حکملرندن آزاده اوله‌رق یاپیلمش خارجی وآفاقی تدقیقلر دکلدرلر. تربیه فننك تدقیق ایتدیکی شی، تربیه‌نك ماضیده یاخود حالده نه اولدیغی، نه اولماسی لازم کلدیکی‌در. بو فن موجود بر تربیه‌یی توصیف، تصنیف وایضاح ایتمه‌یور، بلکه اولماسی لازم کلن بر تربیه‌نك وصفلرینی تعیین ایدییور. بوفن موجود برحقیقته دکل، تحقق ایجاب ایدن برمفکوره‌یه یاخود تحقق ایتمه‌سنه امکان اولمایان برموهومه‌یه تعلق ایدییور. بناءً علیه تربیه فننك موضوعی نه ماضیدر، نه‌ده حالدر، بلکه استقبالدر. هرتربیه نظریه‌سی استقباله متوجه بر تفکر ماهیتنی طاشیر:

رابله، روسو كبی الك مشهورلری داخل اولدیغی حالده بوتون تربیه‌جیلر زمانلرینك وتاریخلرینك تربیه‌سنی بی‌طرفانه برصورتده تدقیق ایده‌جك یرده، بوتربیه‌لرك قصورلرینی ونقصانلرینی صایمقله اكتفا ایتمشلر، ونظرلرینی دائما استقباله چویره‌رك موجودی‌ییقمق و یرینه بوسبوتون یكیسنی قویمق ایسته‌مشلردر. اونك ایچون هرتربیه سیستمی اسكی تربیه‌نك و اسكی سیستملرك بر درجه‌یه قادار نفیینی تضمن ایدر. بویوك تربیه‌جیلر بویوك غیرممنونلر وبویوك انقلابجیلردر. شوحالده بونوع منظومه‌لرده نه‌خارجی برحقیقتك آفاقی‌صورتده تدقیقی، نه‌ده بوحقیقتك تصنیف ومقایسه ایدلدكدن‌صوكرا ایضاحی‌موضوع بحث دكلدر. بناءً علیه بر علم تشكیل ایده‌مزلر. او حالده صرف برفائده‌ٔ عملیه ایچون چالیشان بو طرز تفكره نه اسم ویرملیدر؟.. صنعتدر دیسه‌ك؟.. كرچه علم اولمایان هرشیئه صنعت دیمك مأنوسدر: عسكرلك صنعتی، دوقتورلق صنعتی كبی ... فقط تربیه صنعتی دینجه نه آكلاشیلیر؟ شبهه‌سز مربینك چوجوغی تربیه ایتمكدن عبارت اولان فعالیتی، تجربه‌سی... حال بوكه «مربی‌نك‌صنعتی» دیدیكمز بوفعالیت برفن‌دكلدر. چونكه الك‌زیاده حدسی بر ذكانك اثریدر. مطلقا تفكره مستند، عقلی برفعالیت دكلدر. مربینك فعالیتیله تربیه‌جینك فعالیتی‌ده عینی جنسدن دكلدر. مربی اولمادن تربیه‌جی اولمق، مربیلك صنعتنه واقف اولمادن تربیه اوزرنده دوشونمك ممكندر، ناصلكه ایی بر مربی اولمق ایچون مطلقا ایی برتربیه‌جی اولمق شرط دكلدر. بو ایكی فعل بربرینی تماملامقله برابر عینی جنسدن دكلدر، تربیه‌جی باشقا، مربی باشقادر. پستالوجی ایی برتربیه‌جی ایدی: ابتدائی مكتبلرینك پلانی چیزدی، بو مكتبلرده قوللانیلاجق اصوللری، طریقلری‌كوستردی. حال بوكه‌فروبه‌ل داهاچوق صنعتكارومربی ایدی. زیرا پستالوجی كبی متفننلرك قاعده‌لرینی‌كاغده، چاموره قلب ایتدی. چوجوق باغچه‌لرینك اویونلرینی، ایشلرینی ایجاد ایتدی. خلاصه آنا تربیه‌سی ایچون بوتون انسانیته یول كوستردی. هربارت ایسه هم متفنن برتربیه‌جی، هم‌ده صنعتكار برمربی ایدی. هر بارت دوشونمك و ایجاد ایتمك صورتیله‌ده چوق چالیشدی. شوقدربرجه پراغوجیا نه برعلم، نه‌ده بر صنعت‌در. كرچه پراغوجیانك موضوعی مربینك فعالیتی كبی عملی برفعالیت دكلسه‌ده، بو فعالیتك تنظیمی ایچون بر تفكردر. پداغوق تربیه ایتمزسه ده ناصل تربیه ایتمك لازم كله‌جكنی دوشونور، موجود تربیه فعالیتلرینی تنقید ایدر، بوطرزلرك بعضلرینی تشویقه

بعضيلرینده توقيفه ، احيايه چاليشير . خلاصه تربيه‌جى فعللر اوزرنده دوشونورز ، فعللرى تركيبلرى ، منظومه‌لرى وجوده كتيرر . بواعتبار ايله علمه ياقلاشير . فقط تماميله علم‌ده دكلدر . چونكه علم كبى اشيايى آفاقى صورتده تدقيق ايتمز ، بالعكس انفسى اولان حكملرك تطبيقاتنه توجه ايدر . آواديغى اولان دكل ، اولماسى لازم كلندر . اولماسى لازم كلنى اجرا ايتمزسه‌ده اونك اجراسنى تأمين ايده‌جك يوللرى ، اصوللرى كوستەرر ، فعلك كنديسى دكلسه بيله فعله ياقيندر . بو اعتبار ايله پداغوجيا صنعته‌ده ياقلاشير . شوحالده هم علمه هم‌ده صنعته ياقلاشان پداغوجيا ، نه تماميله صنعت ، نه‌ده تماميله علم اولامايجه ، بوكا دور قايمك توصيه‌سى وجهله : « عملى نظريه : Théorie pratique » ديمك لازم كلير . پداغوجيا كبى طبابت ، سياست‌ده برعملى نظريه‌در . چونكه بونلرك‌ده موضوعى نه تماميله نظرى ، نه‌ده تماميله عمليدر . بلكه هم نظرياته مستند هم‌ده عملياته متوجهدر . مثلا طبابت نظرياتيله تماميله فيزيولوجيايه داياندر ، فقط عملياتيله دوقتورلغه صارقار . سياست‌ده بويله‌در ، نظرياتيله اجتماعياته ، عملياتيله ادارهٔ حكومته ياقيندر .

۳ — تربيه وجمعيت

پداغوجيانك تربيه‌دن فرقى ، فكرك فعلدن فرقى كبى اولديغنى كوردك . آيريجه پداغوجيانك عملى برنظريه‌تشكيل ايتديكنى، فقطاصل علم اولماديغنى كوردك. فقط عجباتربيه‌يى تربيه فنى دينيلن عملى نظريه‌نك چرچيوه‌سى خارجنده تماميله علمى بر نظرله تدقيق ممكن دكليدر؟.. تعبير ديكرله تربيه آفاقى برصورتده تدقيق ، تصنيف ، مقايسه وايضاحه موضوع اولامازمى؟ بونك ايچون اول امرده تربيه‌نك نه‌اولديغنى بيلمك لازم كلير. تربيه نه‌در؟.. تربيه‌نك بعض تعريفلرينى كوزدن كچيره‌لم :

يونان فيلسوفلرندن افلاطون « ايى تربيه ، وجوده وروحه مستعد اولديغى مكمللكى ويره‌نشيدر. » ديمشدر. افلاطونك بوتعريفى تربيه‌يى مكمللكده آرايور. حالبوكه «مكمللك» تعريف ايدلمش دكلدر ! اونك ايچون تربيه‌نك بو تعريفى انفسى تلقيلره مساعددر . متكامل صايلان بر دوره ياخود بر محيطه نظراً « مكمل » ، اولمايان بر تربيه بو تعريفك حدودندن خارج قالير . . . ژان ژاق روسو تربيه‌يى « طبيعته كوره آدام يتيشديرمك » فرض ايديور . روسونك « طبيعت » كلمه‌سندن آكلاديغى معنا نه‌در ؟ برنجى معنايه كوره طبيعت « جمعيته مغاير بر حيات » ديمك‌ايسه ، روسو « طبيعته كوره آدام

يتيشديرمك » له جمعيته آليشديرمامق آكلايور ! عجبا بو تعريف تربيه‌نك حقيقته، طبيعته موافقميدر ؟ جمعيتلرك تاريخي كوستريبوركه انسانلر چوجوقلريني دائما روسونك آكلاديغي كبي طبيعته كوره يتيشديرمه‌يورلر. طبيعته آليشديرمقله برابر جمعيته ، مدنيته‌ده حاضرلايورلر . شو حالده بو تعريف بر قسم تربيه‌لري رد ايدييور . روسونك ديكر بر تلقيسنه كوره « طبيعت » انسانك يارادليلشي ، ارثيتيدر. شو حالده تربيه انساني استعدادينه كوره يتيشديرمك ديمكدر . تربيه‌نك بوتعريفي‌ده تماميله علمي وحقيقي دكلدر . چونكه ايي كوتو ، هر تربيه برطبيعت وارثيته كوره‌در . انسان نه تربيه آلمشسه طبيعتيله ، استعداديله آلمشدر . اكر انسانك آلديغي تربيه طبيعته مغاير اولسه‌يدي ناصل تربيه اولوردي ؟!.
بومعنا ايله طبيعته كوره انسان يتيشديرمك چوجوغك سوق طبيعيلرينه اويمق ، اونلري تميه ايتمك ديمكسه بوده ياكلشدر. زيرا تربيه بالعكس بوسوق طبيعيلري زورلامق ، ضبط وربط آلتنه آلمقدر. آلمان‌سياسيسي اشتاين «تربيه،ملكه‌لري هپ‌بردن وآهنكلي برصورتده تكامل ايتديرمك‌در.» دييور. بوفيلسوف تربيه‌يي ملكه‌لرك آهنكنده وتماميتنده بولويور. شوتقديرجه‌ملكه‌لري آهنكلي برصورتده نماالانديرمايان، ملكه‌لر آراسنده‌كي آهنك‌ومساواتي بوزان هر تربيه ، تربيه اولمامق لازم كلييور ! ياخود ايي تربيه بودكلدر . اشتاين تربيه‌يي عضوي وروحي برقيمتله تقييدايدييور. اوحالده‌اشتاينك تعريفي‌ده‌علمي برماهيتي‌حائز دكلدر. چونكه هيچ برجمعيتك تربيه‌سي بومفكوره‌يه تماميله موافق‌دكلدر. هيچ برجمعيت وهيچ برمربي يوقدركه فردلرينك ملكه‌لريني بوتون بر آهنك ومساواتله تميه ايتسين . هرمحيط فردلرك بعض ملكه‌لريني احيا بعضيلريني‌ده افنا ايدييور . بالذات محيط فكري انتخاب وانطباق فكرلريني تضمن‌ايتمزمي؟!. دنيانك الك‌ايي تربيه‌لري بيله‌ملكه‌لرك آهنك‌ومساواتي اوزرينه دكل، بالعكس آهنكسزلكي، مساواتسزلغي اوزرينه مستنددر . دنياده‌خصوصي محيطلر بولوندقجه بوخصوصي محيطلردن ، ديكر خصوصي محيطلره دكيشن ودكيشدكجه ملكه‌لر آراسنده يكي فرقلر ونسبتلر قبول‌ايدن تربيه‌لرده بولوناجقدر. بناءً‌عليه بوتعريف علمي‌دكلدر. جه‌يمس‌ميله نظراً « تربيه، شخصي اولا كنديسي‌صوكرا هم جنسي‌ايچون‌ممكن اولديغي قادار سعادت آلتي يابمقدر.» بوتعريف‌ده افلاطونك تعريفي كبي تربيه‌يي سعادته، انفسي بركيفيته ربط ايدييور . بزك سعادت تلقيكز بر ديكرينك تلقيسنك عيني دكلدر . صوكرا انسانك شخصي ايچون سعادت اولان برامر مطلقا جمعيت‌ايچون‌ده‌سعادت‌اولورمي؟

خلاصه علمی برتعریفك بوكبی خصوصی تلقیلره مساعد بولونماماسی لازم كلزمی ؟..
استوارت میل « طبیعتمزك تكملی ایچون بزم كندیمزه ، دیكرلرك بزه یاپدیغی هر تأثیری »
تربیه اولارق قبول ایتمشدر . استوارت میلك تعریفی‌ده غیر مثبت برتعریفدر. بو« تكمل »
نه‌یی افاده ایدییور ؟!. هربه‌رت‌سپه‌نسر « تربیه‌نك غایه‌سی بزی مكمل برحیات ایله یاشامه‌یه
حاضرلامقدر.» دییور. بوتعریف‌ده « مكمل» لك ایله مقید! « مكمل برحیات » نه‌در؟!.
گویو « تربیه یكی نسللری فرد ونوع ایچون الك شدتلی ، الك فیضلی حیات شرطلرینه
مظهر ایتمكدر . » دیمشدر . گویونك طلب ایتدیكی شدتلی وفیضلی حیات هر زمان
وهریرده ممكنمی‌در ؟ !. هرتربیه انسانی‌بوشرطلره مظهر ایده‌بیلیرمی ؟ !. ثانیاً بونتیجه
یالكنز تربیه‌نك اثری اولابیلیرمی؟!. ابتدائی برجمعیتك تربیه‌سنده بوشدت وفیضك معناسی
نه اولاجق ؟!. بوتعریف‌ده دیكرلری كبی موجود اولان تربیه‌لری احاطه ایده‌مه‌یور ...

كوریلییوركه بوتعریفلر تربیه‌نك طبیعت وماهیتی نه‌اولدیغنی كوسته‌رمه‌یور ، بالعكس
بوطبیعت وماهیتك نه اولماسی لازم كله‌جكنی اشارت ایدییور. بونلر تربیه‌نك حقیقتنه
دكل ، بلكه تصور وتخیلنه عائد فكرلردر . بوتعریفلری قبول ایدنلردن بعضیلری تربیه‌یی
ملكه‌لرك آهنكنده ، بعضیلری‌ده « طبیعت » ه اویمقده بولییورلر ، یاخود تربیه ایچون
یپ یكی بر هدف كوسته‌ریبورلر ، وهدفلرینی سعادت ، تكمل ، صحت ، اخلاق ... كبی
برشرطه ، باغلایورلر ، بو شرطلری حائز اولمایان بوتون تربیه‌لری تعریفلرندن خارج
براقیبورلر . بوتعریفلرك قبول‌ایتدیكی تربیه، آهنكلی آهنكسز، طبیعته اویغون ویا دكل ،
مسعود ویا غیرمسعود، مكمل ویا غیرمكمل، صحی ویاغیرصحی ، فقط دائماخارجی‌برحقیقت
كبی موجود وموجودیتی آمر برموضوع دكلدر . بویله‌جه خارجی برموجود اوله‌رق‌تلقی
ایدیله‌ین، وآفاقی اصوللرله تدقیق‌اولونمایان تربیه‌تعریفلرینك تنقید، اصلاح كبی زمان‌ومكانله
مقید ، عملی برنقطهٔ نظردن قیمتلری نه‌اولورسه اولسون ، علمی ماهیتلری اولاماز. فقط
عجبا بوكبی عملی ، مفكوروی تعریفلر خارجنده مثبت ، علمی بر تعریفه موضوع تشكیل
ایده‌بیله‌جك تربیه بر حادثه‌سی یوقمیدر ؟ ! بو سؤاله جواب ویره‌بیلمك ایچون ذهنی
تربیه فنی ساحه‌سندن چیقاروب دوغریدن دوغری‌یه طبیعته ، حیاته توجیه ایتمك كافیدر.
زیرا تربیه بوتون بداغوقلرك تنقیدندن خارج واكثریا بوتنقیدلردن غیر متأثر برصورتده
واقعدر . تربیه بر واقعه‌در ، بر حقیقتدر . الك ابتدائی بر قبیله‌دن الك متكامل و عصری

ملتلره قادار بوتون جمعيتلرك بر تربيه‌سی واردر . هر جمعيتك بر دينی ، اخلاقی ، لسانی ، صنعتی اولديغی كبی ، برده تربيه‌سی واردر . بو تربيه كندی طبيعت و معينيتی خارجنده دوشونن متفكرلرك انفسی حكملرينه تابع اولمايارق موجوددر . موجوديتی آفاقی بر موجوديتدر . بوتربيه زمان ومكانده ظهور ، انتشار، توسع وتأسس ايده‌بيلمك ايچون مطلقا تربيه‌جيلرك فكرينه، ايضاحنه ، محاكمه‌سنه ومناظره‌سنه محتاج دكلدر . بلكه بوتون اجتماعی حادثه‌لر كبی طوعی واختياری برصورتده دوغار، ياشار وانقراض بولابيلير. ايشته بر واقعه كبی نظر اعتباره آلديغمز زمان تربيه ، باشليجه شو ايكی عنصری احتوا ايدر: تربيه ايدن مربی ، تربيه ايديلن موضوع . مربی دائما بررشيد ، بركاملدر. موضوع ايسه دائما برصبی وعجميدر . تربيه ، بومربی‌نك موضوع اوزرنده‌كی تأثيريدر. مربی بوتأثيرينی وجوده كتيره بيلمك ايچون تعليم، تنبيه ، جزا ، مكافات ... كبی برطاقم عمللرك وجودی شرطدر. بوعامللر كيف وتصادف اثری‌دكلدر. معين برمقصدك حصولنه خدمت ايدرلر، معين بر غايه‌يه متوجهدرلر. بومقصد وغايه نه‌در؟ معين اعتيادلری ، معين تفكر، تحسس وفعاليت طرزلرينی حائز برانسان وجوده كتيرمكدر. بو انسانی مثلا « ديندار ، محارب ، عسكر ، اوصلو ، جوال ... ديه توصيف ايدييورز . ايشته تربيه بوتون بو سجيه‌لری انسانده تثبيت ايدن فعللر وعمللر منظومه‌سنك آديدر. حال بوكه دينداراق ، محاربلك ، عسكرلك ، اوصلولق كبی وصفلرك جمعيت خارجنده منفرداً برحكمت وجودلری يوقدر . بووصفلر بالذات ديندار، محارب ، عسكر، اوصلو اولان جمعيتلرك طلب ايتديكی وصفلردر. بوعمللرك توجه ايتديكی غايه‌لر بالذات جمعيتك غايه‌لريدر . ايشته تربيه بو اجتماعی غايه‌لری احضاره مأموردر . او برمرخصدر . شو حالده تربيه ، يكنظرده داغنيق ومنطقسز كورونن برطاقم عمللردن ، اصوللردن عبارت ايكن غايه‌سيله جمعيته باغلانييور، اونك دين اخلاق ، مسلك كبی مؤسسه‌لرينك برتابعی ومأموری موقعنه كچيور ، بوصورتله اجتماعی برماهيت واجتماعی برقيمت قازانييور چونكه بالذات اجتماعی بروظيفه كورييور ...

تربيه‌نك بو اجتماعی رولنی و اهميتنی دها ای آكلامق ايچون اجتماعی حياته كيرمكه نامزد اولان انسانك يعنی چوجوغك طبيعتنی، عضوی وراثتنی نظر اعتباره آلمامز لازم كلير. چوجوق بر طاقم سوق طبيعيلر وتمايللرله دنيايه كلير. چوجوق باغيرمغه، قيميلدامغه خلقةً مقتدر اولديغی كبی زمان ايله سويلمكه، يورومكه، ايش كورمكده مستعددر . چوجوقده‌كی

ذكا استعدادى بر طاقم علملرى تحصيله وبرطاقم مسلكلرى اجرايه‌مستعددر. بواستعدادلر، بوتمايللر عضوى وروحى وراثتنى تشكيل ايدرلر. فقط چوجوقده معين اوله‌رق بيسيقله‌ته بينمك، توركجه قونوشمق كبى ملكه‌لر يوقدر. چوجوق بونلرك هپسنه مستعد، فقط هيچ برينه هنوز مقتدر دكلدر. چوجوغك بر انسان اولمق حيثيتيله حائز اولديغى استعدادلر عمومى والستيق شيلردر. بونلر هر شكله، هر معين موضوعه قابل تطبيق اولان قوتلردر. تربيه سايه‌سنده وذكاسنك مداخله‌سيله چوجوق بواستعدادلرينى بر طاقم معين اعتيادلر حالنه كتيره‌بيلير. جمعيتك النه كلن مخلوقلر ايشته بويله هرشيئه مستعداولان وفقط هيچ بر شيئه مقتدر اولمايان الستيق مخلوقلردن عبارتدر. تربيه بو خام روحلردن موجوديتى ايچون الزم اولان يكى‌تركيبلرى ايجاد ايتمك مجبوريتنده‌در. چونكه جمعيت‌حياتى دينى، اخلاقى، بديعى مفكوره‌لريله شعورلى و معضل برحياتدر. دينك ايجاب ايتديكى عبادتلرى، اخلاقك طلب ايتديكى وظيفه‌لرى، صنعتك موضوعى اولان دويغولرى عضويله‌شديرمك، و عضويت طريقيله وراثت حالنده نقل ايتمكه امكان يوقدر. چونكه بونلر عضويله‌شه‌مه‌يه‌جك درجه‌ده معضل ونازك اثرلردر. بونلر جمعيتك عضويته قارشى احراز ايتديكى ظفرلردر، دائما انحلاله معروضدرلر. مدنيتى عضويتله نقل ايتمك ممكن اولمامانجه جمعيت ايچون موجوديتنى ادامه ايده‌جك يالكز بر طريق قالير كه اوده عضويتده‌كى وراثتك مقابلى اولان جمعيتده‌كى تربيه‌در. ايشته تربيه وراثت طريقيله نسلدن نسله نقلى قابل اولمايان اجتماعى ميراثى نقل ايدن بر واسطه‌در. شوحالده تربيه اجتماعى بر وراثتدر. تربيه‌نك اهميتى بوموجد و مبدع صفتلريله قابل ايضاحدر. تربيه اولماسايدى، اجتماعى عضولر ديمك اولان، مدنيتك انتقالى ممكن اولامایاجق، بوصورتله اجتماعى ترقى،اجتماعى تكامل‌ده ممكن اولامایاجقدى. شوحالده تربيه بواجتماعى مؤسسه‌لرى چوجوغك روحنده تثبيت ايتمك صورتيله مدنيتك دوامنى تأمين ايدن واسطه‌در. تربيه‌نك نقل ايتديكى ميراث دائما بر مدنيتك ميراثيدر. تربيوى عمللرك استهداف ايتديكى غايه، دائما اجتماعى بر غايه‌در. جمعيتك فردلرندن طلب ايتديكى انسان بدنى فكرى، و اخلاقى، معين اوصافى حائز اولان آدام در. بو « آدام » و اونك ذهنى مرادفى اولان تصور هر دورلو قيددن وشخصيتدن عارى مجرد بر فكر دكلدر. بالعكس پك مشخص اولان برشى افاده ايدركه اوده جمعيتك معين بر دورنده بكلديكى

بدنی ، فکری واخلاقی اعتیادلری حائز اولان برمخلوق ، مادی ومعنوی بر نموزجدر . فی‌الواقع هر دورك بکندیکی وقبول ایتدیکی بر آدام نمونه‌سی تربیوی بر نموزج واردر : دورقایملك اشارت ایتدیکی وجهله آتنه‌ده بو تربیه فردی اینجه فکرلی ، ذوق صاحبی ، مجرد مباحثه‌لره مقتدر برحاله کتیریبوردی . روماده چوجوقلرك ظفره تشنه ، مقاوم وجودلی ، ادبیات و صنایع نفیسه‌یه بیکانه اولماسنی ایسته‌یوردی . قرون وسطاده زهدی ایدی ، بدنی ، فکری اهمال ایدیبوردی . رونه‌سانسده داها لادینی بوحریتپرور بر شکل وداها ادبی بر ماهیت آلدی . عصری ملتلرده ایسه عمومیتله علمی برسجیه قازانمقله برابر جمعیتدن جمعیته خصوصی بر سیما آلمقده‌در .

تربیه‌نك بوتون دیکر اجتماعی مؤسسه‌لر کبی آفاقی برطبیعتی واردر . یعنی تربیه‌نك وارلغی بزم اختیارمزه ومساعده‌مزه تابع دکلدر . بزدن ، فردیتمزدن خارج بر وارلقدر . چوجقلرمزه ویره‌جکمز تربیه‌یی ایجاد ایدن بزلر دکلز . بوتربیه عضوی احتیاجلرمزك ، نه‌ده بو احتیاجلرمزك افاده‌سی اولان فردی روحمزك ، شخصی فکر وتلقیلرمزك محصولی دکلدر . دیمزی ، اخلاقمزی وجوده کتیرن بزم اختیارمزك اثری اولان فعللر دکل ، بزدن اول کلمش اولان نسللرك حاضرلادیغی اعتیادلر، عمللردر . اونلر بزم فردی حیاتمزه تقدم ایدن وبزدن خارج کبی مؤثر اولان قوتلردر . بوتون اجتماعی مؤسسه‌لر کبی تربیه‌نك‌ده منشائی جمعیتدر . تربیه اجتماعی حیاتك برضرورتیدر . کرچه اونك تحولنده ، اونك ظهورنده بزم فردی حیاتمزك‌ده برحصه‌سی واردر . فقط بو اشتراك اونك آفاقی اولان طبیعتنی دکیشدیره‌مز . اونك حیاتنه اشتراك ایتمه‌مز ، امرلرینی ارزومزله قبول ایدیشمز بزه قارشی خارجی برمؤثریتی اولماسی امکانی نفی ایتمه‌یور . زیرا موجود اولان دینی ، علمی برتربیه‌نك عنعنه‌لری خارجنده قالان هرحرکتمزمنی برمقابلیه ، جمعیت طرفندن بوعنعنه‌لرك صلابت ومتانتلری نسبتنده محسوس برمقاومته معروض قالاجقدر . چوجقلرمزی ایستدیکمز کبی بویوتمکده کندیمزك تماميله سربست اولدیغنی فرض ایتدیکمز حالده تربیه ایچون جمعیتده موجود اولان نمونه‌لردن ، جمعیتده موجود اولان عمومی ویا مسلکی آدام تلقیسندن انحرافمز تعییب ، تقبیح ، قطع مناسبت ، تشهیر ، هجو ، قاریقاتور کبی جزالرك ظهورینه سببیت ویره‌جکدر . چوجوقلرمزی محافظه‌کار برتربیه‌ایله ماضی‌یه صمیمی صیقی باغلی براقمق المزده اولمادیغی کبی ، چوجوقلرمزی اجنبی برجمیتك تربیه‌سیله یتیشدیرمك‌ده جمعیتمزجه قابل مسامحه

برحركت دكلدر. خلاصه دينى، اخلاقى مؤسسه‌لرده اولديغى كبى، تربيوى مؤسسه‌لرده‌ده آفاقيلك ، خارجيلك سجيه‌لرى واردر . آفاقى وخارجى اولان هرشى كبى تربيه‌نك‌ده فردلرك اراده‌سى اوزرنده برتضييق واردر. محيطلرك تربيه‌سنى ايسته‌ديكمز كبى دكيشديرمك المزده دكلدر . چوجوقلرمزى محيطمزك امر ايتديكى طرزده بويوتمك مجبوريتنده‌يز . والا اونلرى ياشامامق ، راحت ياشامامق بدبختلغنه اوغراتيرز . بوكون اجتماعى حادثه‌لرده اولديغى كبى تربيه‌ده عائد اولديغى جمعيتك بوتون فردلرينه شاملدر . تربيه‌ده‌كى بو شمول آفاقيلك صفتنك برنتيجه‌سيدر . تربيه خارجى برقوت كبى تأثير ايتديكندن بوتون فردلر اوزرنده عينى ولايتى بناءً عليه عينى تأثير وقبول نتيجه‌سنى حاصل ايتمكه قادردر. فى‌الواقع تربيه حقنده‌كى انفسى فكرلرمز ، فلسفى نظريه‌لرمز هرنه‌قدر اولورسه اولسون، غير قابل اعتراض وغيرقابل اجتناب صورتده قبول‌ايتديكمز برتربيه‌سيستمى ، برآدام نمونه‌سى واردر.

تربيه‌نك اجتماعى مؤسسه‌لرله اولان تساندينك برنتيجه‌سى‌ده بوآدام تصوريتك زمانده ومكانده تحوليدر. چونكه بالذات تربيه‌نك معلق بولندينى دين، اخلاق زمانله‌دكيشمكده‌در. قبيله‌نك دينى ، برعشيرتك دينى دكلدر. سيته‌نك دينى باشقه‌در. الهى بردين تعدد الوهيتى قبول ايدن بردينك عينى دكلدر . دين مؤسسه‌سنك زمانده تحولنى كوريورز . دين كبى ديكر اجتماعى مؤسسه‌لرده تكامله تابعدر . بواجتماعى مؤسسه‌لرك طلب ايتديكى اعتيادلرله مجهز آدامى يتيشديرن تربيه‌نك‌ده بالذات تحول ايتمه‌سى ضروريدر . تربيه يالكز زمانله دكل ، مكانله‌ده دكيشير . تربيه يالكز جمعيتدن جمعيته دكل ، عينى جمعيت ايچنده مكاندن مكانه ، محيطدن محيطه‌ده تحوله اوغرار . اجتماعى حياتى تشكيل ايدن زمره‌لر هرزمان، هريرده بر دكلدر . جمعيتك دينى ، اخلاقى ، ذوقى براولمقله برابر بودين ، اخلاق‌وذوق جمعيتك ايچنده‌كى زمره‌لره كوره‌ده دكيشير . جمعيت ديديكمز بويوك دين ، اخلاق، بديع زمره‌سى داخلنده داها اوفاق دين اخلاق و بديع زمره‌لرى تشكيل ايده‌بيلير . بوتنوع وخصوصيت مسلكى ، اقتصادى زمره‌لر ايچون‌ده واقعدر . هرمسلكى زمره‌نك كنديسنه مخصوص آيريجه بدنى ، فكرى ، حسى ، اخلاقى اعتيادلرى تعبير ديكرله‌مسلكى سجيه‌لرى واردر . مع مافيه بوتنوع ، نه‌اولورسه اولسون دائما بر اصلدن اعتباراً واقع اولور. هرجمعيتده مشترك اولان برعرف، بناءً عليه برتربيه‌واردر. جمعيت‌پايدار اولابيلمك ايچون‌هم بووحدته‌هم‌ده بوتنوعه محتاجدر. اوهم بربرينه‌بكزه‌ين‌هم‌ده بربرينه يكزه‌مه‌ين

آداملره محتاجدر . بو احتيـاجنى تأمين ايدن تربيه‌نك‌ده عينى صـورتله ايكى نوعى اولمق لازمكلير. برى فردلر آراسنده الزم اولان مشابهتلرى تأمين ايدن «عمومى تربيه» ، ديكرى عينى فردلرى برى برينه بكزه‌تمه‌ين اعتيادلرله تجهيز ايدن خصوصى ياخود «مسلكى تربيه» . تربيه ايستـه‌ر كوى ، قاست ، كبى جغرافى ويا سياسى بر وحدته ، ايسته‌ر عسـكرلك ، مهندسـلك كبى عينى ملتك مختلف مسلكلرينه عائد اولسون ، دائمـا زمروى برماهيتى حائزدر . يعنى عينى زمره‌نك حدودى داخلنده واو زمره‌نك فردلرينه مخصوصـدر . بنـاءً عليه بو تربيه‌نك مقدراتى زمره‌نك اجتماعى مقدراتنه تابعدر . خلاصـه تربيه جمعيتله ظهور ايدن وجمعيتله دكيشـه‌ن وجمعيتك معين احتيـاجنه تقـابل ايدن بر حادثه‌در . فقط بو حكم تربيه‌يى علمى صـورتده تعريفه كافى دكلدر . چـونكه تربيه كبى اجتماعى نوعدن ديكر حادثه‌لرده واردر . مثلا اخلاقى ، حقوقى ، اقتصـادى ، بديعى حادثه‌لر . بونلر جمعيتك حياتيله متسـاند اولمغله برابر تربيه حادثه‌لرى دكلدرلر . او حالده تربيه‌نك تعريفنى بولمق ايچون اونى ديكر نوع اجتماعى حادثه‌لردن تفريق ايده‌بيله‌جك ومميز سـجيه‌لرينى آرامق لازمدر . بو تعريف احتوا ايده‌جكى حادثه‌لرك الك اساسلى بناءً عليه مشـترك سجيه‌لرى واسطه‌سيله ياپيلابيلير . بونى ناصـل وجوده كتيره‌بيليرز ؟ زمان ومكان قيدندن آزاده اوله‌رق بوتون تربيه حادثه‌لرينك سـجيه‌لرينى آراشـديرمق لازم كلير . اولا تربيه ديديكمز موضوع فكرلر دكل، برطاقم فعاليتلردر . بواشارتله تربيه حادثه‌سنى بركره ـ علم كبى ـ فكرى حادثه‌لردن آييريرز. ثانياً بوفعل ميخانيكى وعضوى دكل، بشرى برفعلدر .بوصورتله تربيه‌يى برده كنديسيله قاريشـيق بر صورتده دوشونيلن برطاقم يابانجى فعللردن‌ده آييرمش اولييورز. شويله‌كه « برملتك تربيه‌سى، آتنه تربيه‌سى، شهر تربيه‌سى، قير تربيه‌سى » تركيبلريله افاده ايتديكمز تربيه، تربيه فكرينك غايت كنيش برتلقيسنه تقابل ايدييور. بوفكرده يالكز انسانلرك تأثيرومداخله‌سى دكل ، بوتون محيطك فيزيكى ، بشرى، جانلى جانسز بوتون موجودلرك، طاغلرك، طاشلرك، اقليمك، حيوانلرك وبوتون اطرافده‌كى اشيانك تأثيرى قصد ايديليور. بوتلقى‌يه كوره تربيه معين وخصوصى برتأثيردكل، هرشى، محيطدن كلن بوتون تأثيرلر وتلقيلردر ! استوارت ميل تربيه‌يى « طبيعتمزك تكملى ايچون كندى كندمزه وديكرلرينك بزم اوزرمزده ياپديغى بوتون تأثيرلر» ديه تعريف ايتدكدن صوكرا قانونلرى، حكومت شكللرينى،صنايعى،اقليم، طوپراق، وضعيت جوغرافيه كبى انسانك ارادەسنه تابع بولونمايان فيزيكى حادثه‌لرى تربيه‌نك حدودى داخلنده كوسترمشدر . روحياتجى ريبوده « روحى وراثت» ه دائر كتابنده تربيه‌ايله وراثتك مناسبتنى تدقيق ايدركن تربيه‌نك بوكنيش

معناسنی موضوع بحث ایدییور و تربیه‌یی محیطدن کلن بوتون تاثیرلر معناسنه آلییور. حال‌بوکه فیلسوف وتربیه‌جی بەین تربیه‌علمی آدلی کتابنده بو کنیش تلقی‌یی حقلی اوله‌رق تنقیدایدییور؛ محیطدن کلن هرشیئك تربیه اولمادیغنی، کرچه فیزیکی و جغرافی عامللرك انسانلرك تشکلنده عامل‌اولدیغنی، فقط بوعامللرك تدقیق پداغوجیایه دکل، سوسیولوجیایه عائد بولندیغنی اشارت ایدییور. بو ذات کبی اجتماعیاتجی دورقایم‌ده فرانسزجه تربیه قاموسنده‌کی «تربیه» مقاله‌سنك باشنده تربیه‌نك بومعناده تلقیسنی شایان دقت بر صورتده تنقید ایدییور، بو کنیش تعریفلرك عینی جنسدن اولمایان واقعه‌لری جمع ایتدیکنی وبومختلف واقعه‌لرك عینی تعبیرایله افاده‌سی بر طاقم تشوشلری انتاج ایده‌جکنی سویله‌یور. فی الحقیقه بوتون بو عامللر انسانك عضوی وروحی تشکلی اوزرنده قوتلیجه مؤثر اولمقله برابر عینی جنسدن بناءً علیه عینی تعریف آلتنده طوپلانه‌بیله‌جك قوتلر دکلدر، وعینی علمك موضوعنه ادخال ایدیله‌مزلر. مثلا بوتأثیرلر آراسنده اقلیمه، وضعیت جوغرافیه‌یه عائداولانلر ودوغریدن دوغری‌یه حیاتیات‌موضوعنه‌داخل اولدیغندن حیاتیات علمنده‌تدقیق ایدلمك‌لازم‌کلیر. حال بوکه‌قانونلرك، حکومت شکللرینك وجمعیت داخلنده‌کی بوتون دیکر انسانلرك عمومی وشعورسز تأثیرلری اجتماعیاته عائددر. واجتماعیاته عائداولمقله برابراجتماعی‌حادثه‌لرك تربیه‌نوعندن دکل،صرف میخانیکی نوعندن‌در. دورقایم بونلری آلتنه سویولوژیکك معین قسملرنده‌اجتماعی سیجویات: Ethologie sociale نامنی آلتنده مطالعه ایدییور. بوبحث اجتماعیاتك برشعبه‌سنی تشکیل ایتمکده‌در. خلاصه محیطدن کلن‌هرتأثیر، محیطده اولان بیتن هر شی تربیه دکلدر.

اوحالده تربیه‌یی اجتماعی محیطدن کلن هرتأثیره تشمیل ایتمه‌یوب بشری‌وشعورلی‌فعللره حصرایتملی‌یز. حال‌بوکه‌اخلاق‌ده، دین‌ده‌ده‌بوسجیه‌لر واردر. اونلرده‌بشری‌وشعوری فعللردر. شوحالده تربیه دیدیکمز فعالیت طرزلریله‌دیکرلرینی تفریق ایده‌جك داهاخصوصی برسجیه بولمق لازم کلیور. تربیه فعالیتی وجوده‌کلمك ایچون نه‌لازمدر؟ اولاً مربی دنیلن بررشید، ثانیاً بو رشیدك تأثیرینی آلاجق عجمی برفرد. بوتون تربیه فعللرنده بو ایکی عنصر مطلقا واردر. بناءً علیه تربیه‌یه «رشیددن عجمی‌یه اولان برتأثیر» دییه بیلیرز. فقط رشید ایله عجمی فردك موجود اولدیغی هریرده تربیه وارمیدر؟... بوتون اشیا کبی مربی صفتنی طاشیان‌انسانك‌ده دیکرلری اوزرنده شعورسزجه تأثیری‌موضوع بحث اولابیلیر. اوزمان تربیه اولدی، دییه‌مه‌یز. برتأثیر وجوده کلمشسه بیله بو اصل تربیه دیدیکمز تأثیر دکل، هرکس وهررشیددن کله‌بیله‌جك اولان بر تلقین‌در. بوکا تربیه دییه‌مه‌یز. چونکه تربیه

شعورلی ، قصده مقرون وبر غایه ایچوندر . بونك خارجنده وقوعه کلن تأثیرلر ایستەر انسان طرفندن، ایستەر دیکر موجودات طرفندن وجوده کتیرلمش اولسون ، « تربیه » اسمنی آلماز . وبونوع تأثیرلر تربیه علمنك تدقیقنه کیرمز ، بلکه حیاتیات وروحیاته عائد حادثەلردر . شوحالده تربیه رشید بر فردك رشید اولمایان برفرده مقصده وغایەیه کوره مداخلەسیدر . بو مقصد وغایه نەدر ؟ هنوز اجتماعی حیاته آلیشمامش اولان فردی بو اجتماعی حیاته آلیشدیرمقدر . بوفعلده برطاقم اجتماعی ملکەلر سایەسنده خصوصی بر طاقم اصوللر واسطەسیله ، وبرتکنیقدن استفاده ایدەرك ممکن اولور . شوحالده تربیه هنوز اجتماعی حیاته آلیشمامش اولان عجمی فردلرك اجتماعی فردلر طرفندن بوحیاته آلیشدیرمق مقصدیله اصولی دائرەسنده اجتماعیلەشدیرلمەسی، برطاقم اجتماعی ملکەلرله تجهیزی دیمکدر .

شیمدی بویله بر تعریفه داخل اولان حادثەلرده برعلمه موضوع اولمق طبیعتی موجود اولوب اولمادیغنی تدقیق ایدەلم : اولا برعلمك موضوعی اولان حادثەلرك اساسلی شرطی نەدر ؟.. بو شرط آفاقی بر موجودیتی وخارجی حقیقتی حائز اولمقدر. بوتون علملرك موضوعلری خارجی، حقیقی موجودلردر ، اعتباری کیفی موجودلر دکلدرلر . تربیه حادثەلرنده بوحال واردر . بونلر بوتون طبیعت حادثەلری کبی ، انسانلرك علمندن ، تفکرندن اول دخی بر موجودیته صاحبدرلر وفیزیکی، روحی عالمك موجودیتی کبی برموجودیتده طاشیمقدەدرلر. اونلر بزم کیفمز یاخود ارادەمزله وجوده کلمش اولمادقلری کبی بوکیف واراده ایله حقیقیلکلرینی دخی غائب ایتمزلر !.. مادی وعضوی عالم کبی اجتماعی عالمده حقیقی برعالم اولدیغندن تربیه بو عالمك برقسمی ، بر جزئیدر . تربیه حادثەسی اجتماعی حادثەلرك بر صنفیدر . ثانیاً بو حادثەلرك علم موضوعی تشکیل ایدەبیلمەلری ایچون آرالرنده کافی درجەده تجانس ومشابهت اولماسی لازمکلیرکه تربیه حادثەلرنده بوشرطده واردر . تربیه حادثەلرینك معلوم ومتکرر اولان اساسلی عنصرلرندن دولایی عینی صنفه ، عینی مقولەیه داخل اولدیغنی کوردك . ثالثاً بوموضوعلرك برعلم تشکیل ایده بیلمەسی ایچون دیکر علملردن هیچ برینك موضوعیله قاریشماماسی لازم کلیور . تربیه حادثەلرنده بوشرط دخی واردر. چونکه هیچ برمادی عضوی ویا اجتماعی حادثه یوقدرکه تربیەنك تعریفنه داخل اولان حادثەلری احتوا ایدەرك تدقیق ایدلمش اولسون . اوحالده دیه بیلیرزکه تربیه حادثەلری مستقل برعلمه موضوع اولابیلیر. وبوعلمی تأسیس ایتمك برامکاندر. بوامکانك تحققی نەصورتله اولەجق؟..

اولا : تربیەنك تعریفنه داخل اولان حادثەلری جمع ایتمك ودیکرلرینی بو جامعەدن خارج براقمق لازمدر. هانکی فعالیتلر تربیەدر، هانکیلری تربیه دکلدر؟ تربیه حادثەلرینك نوعلری،

شكللری ، عنصرلری نه‌دن عبارتدر ؟ بوتون حادثه‌لری تحری ، مشاهده و تثبیت ایتمك لازمدر. بوحادثه‌لر ابتدائی جمعیتلرده‌اولدیغی کبی ساده‌جه منتشر اولمقله‌قالماز، بوکونکی جمعیتلرده اولدیغی کبی متعضی برشکل آلییور . مکتب بومتعضی تربیه‌نك اك مهم قسمیدر. مکتبك مادی تشکیلاتی ، قادروسی ، درس پروغراملری ، تدریس اصوللری، تربیوی آیینلری ، عنعنه‌لری ، انضباطی ، کتابلری .. بونلر هپ تربیه حادثه‌لری زمره‌سندندر . مع‌هذا تربیه حادثه‌لری منتشر ویا متعضی، ساده‌جه تحقق ایدن عمللردن عبارت دکلدر . معین برجمعیتده یاشایان مفکوروی قیمتلرده اوجمعیتك حقیقت وشأنیتندن خارج دکلدر . مفکوره‌ده حقیقی حیاتك برمحصولی، برتجلیسی‌در. اوده‌معین سببلرله‌وجوده‌کلیر و آنی‌موجودیتی واردر . بناءً علیه برجمعیتده تربیه‌نك اعتیادلری کبی مفکوره‌لرینی‌ده تدقیق ایتمك لازم‌کلیر. وبوتدقیق مربی‌اسمنی‌طاشییان بوتون رشیدلره عائد اولمالیدر . آنا بابا ، خوجا، اوسته، ضابط کبی. فقط بوحادثه‌لرك ساده‌جه‌تثبیتی برعلم تشکیل‌ایده‌مز. بوحادثه‌لری‌ایضاح‌ایتمك دخی لازمدر . بومقصده وارمق ایچون اولا حادثه‌لری کندی آرالرنده تصنیف ایتمك لازم کله‌جکدر. مادام‌که تربیه‌جمعیتك برتابعی‌در . یعنی‌برجمعیتك تربیه‌سی اونك دینی ، اخلاقی ، علمی واقتصادی مؤسسه‌لرینه کوره دکیشیور ، اوحالده منطقاً اجتماعی بنیه‌سی.باشقا اولان جمعیتلرك‌ده تربیه‌لری باشقا اولمق واجتماعی بنیه‌لری مشابه اولان جمعیتلرك تربیه سیستملرنده مشابهت بولونمق لازم کلییور. ایشته بوتون بو مشابه ، عینی اجتماعی بنیه‌یه منسوب جمعیتلرده تربیه سیستملرینه مخصوص اولان مشابهتلری تفریق ومغایرتلری طرد ایده‌رك تربیه‌لرینك مشترك اولان سجیه‌لرینی بولمق ممکن‌در . بو مشترك وصفلرك هیئت مجموعه‌سی تربیه‌نك انموذجلری اولاجقدر . فقط علمك وظیفه‌سی بونکله بیتمش اولماز ، بونوعلرك ایضاحی‌ده لازمدر . یعنی نوعی تشکیل ایدن سجیه‌لری سببلرینه ربط ایتمك ایجاب ایدییور . بوده ایکی شکلده : اولا هر تربیه نوعنه خاص اولان سجیه‌لر نه کبی شرطلره ومرادفلره معلق‌در ، یعنی تربیه انموزجی ایله دیکر مترادف انموزجلر آراسنده نه مناسبت ونه تساند واردر؟. ثانیاً هرانموزج ماقبلنده‌کی انموزجدن ناصل چیقمشدر ؟.. بوصورتله تربیه‌نك حیات وتکاملنی‌اداره ایدن قانونلری ، معینیتی کشف ایتمش اولاجغز . بوقانون ومعینیتلرك هیئت مجموعه‌سی مستقل براجتماعیات علمنك موضوعنی‌تشکیل ایده‌جکدر. اجتماعیاتده دینی حادثه‌لری برطرزده تفکرایدن علمه دینی اجتماعیات یاخود دینلر علمی دییورز، اخلاقی حادثه‌لری تدقیق ایدن علمه‌ده اخلاقی

اجتماعيات یاخود اخلاقلر علمی دییورز. اوحالده تربیوی حادثه‌لری تدقیق ایدن بوعلمه‌ده تربیوی اجتماعیات : Sociologie de l'éducation یاخود تربیه‌لر علمی دییه بیلیرز.

شیمدی، بوصورتله تأسیس ایده‌جك اولان علمك موضوعی پداغوجیانك موضوعندن بوسبوتون آیری اولاجقدر. پداغوجیا، اولمق ویا اولمقده اولان برتربیه‌یی دكل، اولماسی لازم كلن ویا اولماسی طلب ایدیلن بر تربیه‌یی تدقیق ایدییوردی. حالبوكه تربیه علمی دوغریدن دوغری‌یه اولمش ویا اولمقده اولان تربیه‌یی تدقیق ایدر. پداغوجیانك موضوعی پداغوقلرك آرزوسی، اشتیاقیدر. حال‌بوكه تربیه علمنك موضوعی ساده‌جه «واقعه» در. موضوع بحث اولان امر، الك كری زمانلردن الك یكی زمانلره‌قدار بوتون زمان ومكانلرده، بوتون محیطلرده ویرلمش وویرلمكده اولان تربیه‌نك برواقعه، آفاقی برموجود كبی، ینه آفاقی برصورتده تدقیقیدر. پداغوجیا پداغوقلك قریحه‌سنده بولدیغی تربیه صورتنك، تربیه خیالنك وصفلرینی تثبیت ایدر. حال‌بوكه تربیه علمی حقیقتده، عالم خارجیده ذاتاً موجود اولان تربیه واقعه‌سنك حقیقی وصفلرینی تثبیت ایدر. پداغوجیانك موضوعی استقبال اولدیغی حالده بوعلمك موضوعی ماضی وحالدر. كرچه علمك تطبیقات عملیه‌سی واستقبال اوزرنده دخی فعالیتی واردر، بوتون علملر برفنه ویاخود برصنعته منجر اولور، بوفن وصنعتلرك وظیفه‌سی ایسه حالی اصلاح ایتمك واستقبالی حاضرلامقدر. فقط پداغوجیا ایله تربیه علمنك تطبیقاته تأثیرلری عینی صورتله اولماز. پداغوجیا اساساً برعلمك قطعی وتام تطبیقاتی دكلدر. دوغریدن دوغری‌یه ممكن وطبیعی فرض ایدیلن براستقبالك تمنیسیدر. حال‌بوكه تربیه ماضی وحالك مثبت برصورتده تدقیقی نتیجه‌سنده چیقارلمش اولان برطاقم نتیجه‌لردر. تربیه علمنك وظیفه‌سی ماضی وحالده‌كی تربیه مؤسسه‌لرینك یاخود پداغوقلرك تنقیدی واونلر یرینه دها معقول وداها یكی اولدیغی فرض ایدیلن دیكرلرینك قونیلماسی دكلدر؛ بوعلمك وظیفه‌سی بردورك، حتی پداغوقلری داخل اولدیغی حالده تربیه مؤسسه‌سنی صرف اشیا وخارجی موجودلر كبی بی‌طرفانه تدقیق ایتمكدر. پداغوجیانك وپداغوقلرك طبیعتی اختلالكار اولمقدر. چونكه حكمت وجودلری اسكیسنی ییقوب یكیسنی قویمقدر!. بونلر دوغریدن دوغری‌یه عملی برمجاهده‌نك اشیاقلرینی افاده ایدرلر. حال‌بوكه تربیه علمنك وظیفه‌سی ــ هرعلم كبی ــ نه محافظه‌كار نه‌ده انقلابجی اولمق، ساده‌جه آفاقی قالمقدر. اوبزی بوتون پداغوقلرك اثرنده كوردیكی كبی نه اسكی حقنده مطلق صورتده غیرممنون یاپار، نه‌ده استقبال حقنده مطلق صورتده نیكبین قیلار، وظیفه‌سی صرف

طبیعت اشیایی تدقیق واونی اظهار ایتمك اولدیغندن ماضی یه عائد اوله رق محافظه ایدلمه سی لازم کان عنصرلر ایله استقبال ایچون نه تمنی ایده بیله جکمزی بیلدیرر .

تربیه علمنك موضوعی خارجی عالم اولدیغندن تدقیقاتیده بوعالم اوزرنده یاپاجقدر . بوتون اجتماعی علملر ایچون معلومات مأخذی اولان اتنوغرافیا وتاریخ ، تربیه علمی ایچون دخی مأخذ وظیفه سی کوره جکدر . هرایکی تدقیقك موضوعی جمعیت ومؤسسه لریدر . تربیه علمی تربیه واقعه لرینه عائد اولان معلوماتی بوتدقیقلردن آلاجقدر . بناءً علیه تربیه عالمی ایچون تربیه اتنوغرافیاسی وتربیه تاریخی برنجی درجه ده احتیاجدر . فقط « تربیه تاریخی » دینجه « تربیه جیلرك تاریخی » آکلاشیلماملیدر . چونکه تربیه تاریخی دیمك تاریخده یاشامش فعلاً وجود بولمش اولان تربیه لرك تاریخی دیمکدر . حالبوکه فن تربیه ویا پداغوجیا تاریخی دیدیکمز تاریخ ، اکثریا فعله عیناً انقلاب ایتمه ین تربیه فکرلرینك ونظریه لرینك تاریخی دیمکدر . بو اعتبار ایله مثلا قومپایره ، گه‌زکی مؤلفلرك فن تربیه تاریخلرندن اجتماعیاتك دوغریدن دوغری یه استفاده سی موضوع بحث اولاماز . فقط دینیله جك که اجتماعیات نظرنده تربیه جیلرك سیستم وجوده کتیرمش اولان انسانلرك ده تدقیقه دیکر بر ماهیتی یوقمیدر ؟!. شبهه سز بوماهیت واردر ، فقط اجتماعیاتك بویوك تربیه جیلرده دقت ایده جکی جهت ، اونلرك فکرلری ، نظریه لری دکل ، بوفکر ونظریه لرینك بالذات جمعیت حیاتیله ، جمعیت تربیه سیله اولان مناسبتی ، تساندیدر . اجتماعیات نظرنده تربیه سیستملری وبوتون فلسفه سیستملری اجتماعی بنیه ایله علاقه دار اولان برر واقعه در . برفلسفه سیستمی نه قادار شخصی واوریژینال برروئیت افاده ایدرسه ایتسین ، هیچ برزمان زماندن ، مکاندن مجرد ، منزوی برشی دکلدر . بالعکس روصو کبی اجتماعی حیاتك حمله لرینی الك ایی سه زه نلری ده داخل اولدیغی حالده ، بوتون فیلسوفلر وپداغوقلر زمانلرینك بعض اشتیاقلرینه ترجمان اولمشلردر . زمانلرینك بعض اجتماعی وتربیوی مفکوره لری بوآداملرك اثرلریله برشعور قازانمش ومؤسسه یه انقلابی میسر اولمشدر . بناءً علیه اجتماعیات بوآداملرك ظهور ، موفقیت وانهزامنی ایضاحه چالیشیر . تربیه اجتماعیاتی نظرنده ده بر رابله نك ، برروصونك ، برپستالوجی نك ظهوری تصادفی دکلدر . بونلرایضاحه دکر بر معینیتی اولان حادثه لردندر . هرعلم کبی تربیه علمی ده برکره تأسس ایدنجه تطبیقاتی وعمومی نتیجه لری اولاجقدر . علمك غایه سی طبیعتده کی معینیتلری ، ایجاب وضرورتلری کشف ایتمك دکلمیدر ؟ شو حالده تربیه علمی تربیه نك جمعیتلر ایچون نه کبی ضرورتلری ، ایجابلری ومعینیتلری احتوا ایتدیکنی ، تربیه نك تحولی نچون پداغوقلرك کیفنه وسیستمنه تابع اولمادیغنی اثبات ایده جکدر .

حال‌بوکه تربیه علمنك تطبیقاتندن وجوده کله‌جك اولان تربیه فنی هرفن کبی طبیعت اوزرنده مؤثر وحاکم اولمق مقصدینه خدمتله مکلفدر . شو تقدیرده علمك کشف ایتدیکی ضرورتلر ، فنك آرادیغی حریتلرله ناصل تألیف ایدیله بیلیر ؟!. حقیقتده بویله برتناقض موجود دکلدر . چونکه علمك بزه اوکرتدیکی، جبر وشـأمت دکل ، ساده‌جه معینیت وضرورتدر. طبیعتده حادثه‌لرك برطاقم قانونلره تابع وبوقانونلرك ضروری ماهیتده اولماسیله اونلری کندی اراده‌مزه تابع قیلمق تشبثی قابل تألیفدر . طبیعت اوکره‌نیلدکجه اونی قوللانمق خصوصـنده‌کی اراده‌مزده قوت بولور . اکر بویله اولماسـایدی فیزیك وکیمیا تطبیقاتسز قالاجقدی . بوعلملرده اولدیغی کبی اجتماعیاتك هرشعبه‌سنده اجتماعی علمی متعاقب برده اجتماعی صنعت ویا فن وجوده کتیرمك ممکندر . تعبیر دیکرله هرعلم کبی اجتماعی علملرك‌ده‌تطبیقاتی واردر. مثلا سیاسی اجتماعیاتك‌عملی نتیجه‌لری سیاست‌اولاجنی کبی ، تربیه علمنك تطبیقاتی ده علمی برپداغوجیا اولاجقدر . داها دوغریسی اسکی پداغوقلرك تربیه غایه‌لری ، تربیه مؤسسه‌لری حقنده‌کی بوتون تنقیدلری یرینه تربیوی اجتماعیاتك تطبیقاتی قائم اولاجقدر . بوعلمك برنجی عمومی فائده‌سی سالم ومرضی اولان حادثه‌لری بری برندن تفریق ایتمك اولاجقدر . عضوی حیاتده اولدیغی کبی اجتماعی حیاتده‌ده مرضی حادثه‌لر وقوعه کله‌بیلیر . اجتماعیات تربیه مؤسسـسنه اصولنی تطبیق ایده‌رك بومؤسسه‌نك طبیعتنی‌وسالم اولان‌حیاتنی‌کشف ایده‌بیله‌جکندن انسان‌مرضی‌وقوعاته قارشی متیقظ بر موقع آلابیلیر . بوصـورتله طبیعی حیاتك اسرافنه و خسته‌لنمسـنه مانع اولابیلیر . بوندن باشـقا بالذات سالم اولان حیاتی تقویه ایتمك امکانی بخش ایده‌جکدر . شویله‌که بر حیات ، بر جمعیت نه درجه سالم اولورسـه اولسون دائما ماضیسنك تأثیری آلتنده‌در . اسـکی برحیاته عائد اولان مستحاثه‌لر یکی مفکوره‌نك انکشاف وتجلی‌سنه انکل اولورلر . وبو اوزون مدت سوررسـه مرضی حال ظهور ایدر . اجتماعیات ماضی‌یی تدقیق سـایه‌سنده تکاملك سـیرینی کشف ایده‌بیله‌جکندن ماضی‌یه عائد اوله‌رق ازاله‌سی لازم کلن قیمتلر اوزرینه نظر دقتی جلب ایدر . بوصـورتله یالکز اجتماعی بنیه اوزرنده مؤثر اولمغله قالماز ، اك علمی بر تفکر اولدیغنده بوماهیتدن اولمایان تفکرلرله‌ده مجادله ایده‌بیلیر ؛ خیالجیلرك ، موهومه‌جیلرك تحریکاتنه ، هر نوع فکر اختلاللرینه وبو اختلاللرك‌ده کندینه کوره اجتماعی حیاتده تولید ایده‌بیله‌جکی اغتشاشلره مانع اولور .

بو علمی‌تأسیس ایچون مراجعت ایدیله‌جك اصول بوتون اجتماعی علملرده اولدیغی کبی آفاقی اصولدر. بو اصولك اجتماعی واقعه‌لرك تدقیقنه نه صورتله تطبیق ایدیله‌جکنی کوسترن

قاعده‌لری دورقایم « اجتماعیات اصولنك قاعده‌لری » ینه دائر كتابنده موضوع بحث ایتمشدر . دورقایمك بو توصیه‌لرینه قیاساً تربیوی اجتماعیات تدقیقاتنده رعایت ایدلمه‌سی لازم كلن قاعده‌لری موضوع بحث ایدییورم :

برنجی قاعده : تدقیقاته باشلامه‌دن اول علمی بر صورتده وجوده كتیرلمش اولمایان بوتون تربیه مفهوملرندن ذهنی تجرید ایتمك لازمدر. كرچه بوتون اجتماعی حادثه‌لر كبی تربیه حادثه‌سنكده خارجی بر موجودیتی واردر. فقط بو حادثه‌لره قارشی وضعیتمز مادی جسملر قارشیسنده‌كی وضعیتمزك عینی دكلدر. مادی جسملر فكر وحسلرمزدن خارج بر موجودیتی حائزدرلر . حالبوكه اجتماعی حادثه‌لرك تركیبی بشری تصورلرمز و حسلرمزله یوغورولمشدر ! اونلری خارجی موجودلر كبی سربستجه تدقیق موقعنده دكلز. بو موضوعلری عینی زمانده یاشامقده‌یز. اونك ایچون علمی مفهوملرالده ایتمك اوزره تدقیقه باشلایاجغمز بو موضوعلر حقنده ذاتاً علمی اولمایان فكرلر اولدن بری موجوددر . بو فكرلرك تدقیقاتمزك بی طرفلغنی بوزماسی ممكندر . بو صورتله بر حقیقت علمی یرینه بر خیال علمی، و بر ایده‌ئولوژی وجوده كله‌جكدر !.. شو صورتله تحلیل یاپاجق یرده حقیقت حالده عندی بر تركیب یاپمش اولورز . بو كبی قبلی فكرلر یالكز دینی ، اخلاقی وحقوقی تدقیقات ایچون بر انكل دكل، تربیوی تدقیقات ایچون‌ده بر انكلدر . تربیه بحثنده‌ده علمی بر اصول قوللانیلمقسزین احضار ایدلمش بر طاقم مفهوملر واردر . مثلا تربیه ، انضباط ، جزا ، اطاعت . . . كبی بر چوق تعبیرلر قوللانیورزكه بونلر حقنده اساساً مثبت دینیله‌بیله‌جك فكرمز بیله یوقدر . بوتون بو تعبیرلرمزده حسلرمزك ، هیجانلرمزك ایزلری، ملی وعائلی تلقیلرمزك عنصرلری واردر . دیكر جهتدن عینی كلمه‌یی فرقنده اولمقسزین پك مختلف معنالرده قوللانیورز . اكثریا هپمزك یاپدیغی كبی « تربیه » كلمه‌سی هم اصل تربیه‌یی یعنی رشیدلرك بر غایه ایله یاپدقلری مداخله‌یی، هم‌ده محیطك كلیشی كوزل تأثیرلرینی افاده ایدییور!.. حالبوكه هر ایكی معنانك طبیعتی آیریدر . بو اختلاط داها بر چوق تشوشلرك سائقی اولییور . علمك برنجی وظیفه‌سی هر شیدن اول علمی صورتده احضار ایدلمه‌مش اولان بو عندی مفهوملری تبعید ایتمك وقوللاندیغی مفهوملرك معناسنی تعیین وتحدید ایلمكدر. و بو جنسدن غیر معین مفهوملرك قوللانیلماسنه مجبوریت كورولدیكی زمانده‌ده صوك درجه احتیاطلی اوله‌رق قوللانمقدر . ده‌قارتك «علمی شبهه» دیدیكی شی بودر . علمی شبهه‌دن مقصد كندیسندن اول علم نامنه قبول و استعمال ایدلمش اولان بوتون مفهوملرك قونترول ایدلمه‌سیدر . بناءً علیه علمی بر تربیه تدقیقاتنده‌ده یاپیلاجق برنجی ایش تربیه ، تدریس ، مكتب، عمومی تربیه ،

خارجی بر موجودیت قازانمش اولان‌در . مادی حادثه‌لرده اولدیغی کبی اجتماعی حادثه‌لرده‌ده بو خاصه واردر . چونکه اجتماعی حادثه‌لرده انفسی تملرندن آیریلوب خارجی شیلر کبی تجلی ایدرلر . اخلاقی ، حقوقی قاعده‌لر، ضرب مثللر، آتا سوزلری ، صنعت مکتبلری، بشری جوغرافیا حادثه‌لری... کبی. بوموجودلرك فردی تلقیلردن آزاده ومستقل برر موجودیتی واردر. ایشته بودائمی وخارجی وارلقدن استفاده ایده‌رك تدقیق ومساحه‌لری ممکن اولور . فقط بو امکان تربیه تدقیقاتی ایچون‌ده واقع‌می‌در ؟ .. بونده شبهه یوقدر. چونکه بوتون بوقاعده‌لر، ضرب مثللر، آتا سوزلری وبشری جوغرافیا حادثه‌لری ، یالکز اخلاقه، حقوقه عائد دکل، عینی زمانده تربیه‌یه، اخلاقی ، بدنی وفکری تربیه‌یه‌ده عائددر. بناءً علیه حقوقی واخلاقی اجتماعیاتده اولدیغی کبی تربیوی اجتماعیات‌ده‌ده اشیا اوزرنده تدقیق ایتمك امکانی واردر. مثلا برجمعیتده تربیه‌نك قبیله‌نك بوتون فردلری طرفندن ویریلان منتشر برحرث شکلنده اولماسیله داهامتکامل جمعیتلرده اولدیغی کبی عینی تربیه‌نك برباپاس، برحوجا طرفندن ویریلمه‌سی آراسنده فرق واردر . شکلده حاصل اولان بو فرقلر داها اساسلی، داها درین برطاقم تحوللرك ظاهری مرادفلریدر . بو بنیوی خصوصیت روحی نوعدن دیکر خصوصیتلرك مرادفیدر . شو تقدیرجه تربیه‌سی منتشر و تربیه‌سی متعضی جمعیتلر دییه جمعیتلری اولا ایکی‌یه آیرمق و متعضی‌لر اوزرنده تکرار تصنیفلر یاپمق دوغریدر . تربیه‌نك خصوصی اللره تودیعی دواملی و معضل بر تکاملك مبدأی‌در . بالآخره مربی‌لرك عینی زمانده دین کبی برمؤسسه‌نك مأموری ایکن بوسبوتون مستقل بروضعیته کلمه‌سی ومثلا مسلکی تربیه‌نك اوستالردن مکتبلره انتقال ایتمه‌سی ، ینه بنیوی بر طاقم تحوللرك مرادفلریدر . بویله‌جه تربیوی تکاملده بوکبی آفاقی و خارجی علامتلری یاقالامق سایه‌سنده تربیه انموزجلرینی تثبیت ممکن اولاجقدر .

٤ — تربیه وفرد

بو مشاهده‌لر بزه تربیه‌نك اجتماعی بر مؤسسه اولدیغنی واجتماعی مؤسسه‌لرك آفاقیلك، عمومیلك، مجبرلك واضافیلك صفتلرینه اشتراك ایتدیکنی کوسته‌ریور . بونتیجه پداغوجیانك قبول ایتدیکی معین اساسلره مغایردر. چونکه اونك آرادیغی تربیه ، بوتون زمان ومکان قیدندن آزاده وهانکی دوره، هانکی جمعیته عائد اولورسه اولسون بوتون انسانلره قابل تطبیق اولان عمومی ومطلق بر تربیه‌در. آرادیغی بوتون بشریت ایچون قابل تطبیق برنمونه

مسلکی تربیه ، جزا ، مکافات ، قونه‌دوقاسیون ... کبی کلیشی کوزل قوللانیلمقده اولان بوتون تعبیرلرك اولا قونترولی و بوکبی تعبیرلرله قصدایدیلن معنالرك ایکیزلکه محل براقمایاجق برصورتده تحدیدیدر .

ایکنجی قاعده : تدقیقاتی، معین، مشترك وصفلریله برصنفه داخل اولان حادثه‌لره حصر ایتمکدر . بونك ایچون هر شیدن اول تدقیق موضوع اولان حادثه‌لری تعریف ایتمك لازمکلیر . آفاقی بر تعریف نه صورتله یاپیلابیلیر ؟ آفاقی بر تعریف حقیقی حادثه‌لری احتوا ایدن وبو حادثه‌لره اك اساسلی اك بنیوی سجیه‌لرینی تثبیت ایدن بر تعریفدر . بناءً علیه بویله برتعریفك عامی اولمایان تصورلرمز ومفهوملرمزله هیچ بر علاقه‌سی یوقدر. بناءً علیه برتعریف وجوده کتیریرکن دقت ایده‌جك نقطه، عارضی، وسطی اولان سجیه‌لرله دائمی وبنیوی سجیه‌لری تفریق ایده‌بیلمکدر . مثلا تربیه حادثه‌سنی تعریف ایدرکن مراجعت ایده‌جکمز سجیه‌لر تربیهٔ فکریه ، تربیهٔ بدنیه ، تربیهٔ دینیه کبی مختلف شکللرده‌کی حادثه‌لرك مشترك، عینی زمانده اساسلی سجیه‌لری اولمق لازمدر . بو سجیه اوبلجه اشارت ایدلدیکی اوزره بر رشید ایله رشید اولمایان بر فردك موجودیتی و رشید طرفندن اجتماعی حیاته انطباقه ایتدیرمك خصوصنده‌کی مداخله‌سی‌در. بو سجیه‌یی حائز اولان بوتون بشری فعللر تربیه‌در . شو صورتله محیطك واشیانك صرف میخانیکی اولان وهوانك ، رطوبتك صرف عضوی اولان تأثیرلری تعریف خارجنده براقیلمش اولاجقدر. فقط دینیله‌جك که اشیانك بو ظاهری علامتلری اونلرك حقیقتلرینی کوسترمك ایچون کافی میدر ؟!.. فقط آیری آیری نوعلره داخل اولان حادثه‌لری بدایتده ظاهری فرقلرینه کوره تصنیف ایتمکدن باشقا نه چاره واردر ؟.. بوتصنیف برکره یاپیلدقدن صوکرادرکه داها تالی، داها باطنی لرینه واصل اولمق میسر اولور .

اوچنجی قاعده : احساسلری انفسی اولمقدن قورتارمقدر ، بو تهلکه‌دن ناصل قورتولمالی ؟.. اجتماعیاتجی مادیاتجیلرك مراجعت ایتدیکی آفاقیلك واسطه‌لرینه مراجعتدن مستغنی قالاماز . فیزیك بسیط رؤیت وقید واسطه‌لری یرینه آلتلری، و یازیجی آلتلری قویمشدر . اجتماعیاتجی‌ده بوکبی واسطه‌لره مراجعت ایده‌بیلیر . اجتماعیاتجینك نظر اعتباره آلاجنی و تصنیف ایده‌جکی سجیه‌لرك یالکز محسوس اولماسی کافی دکل، بونلرك آفاقی بر موجودیتی اولماسی‌ده لازمدر . آفاقی اولمق ایچون انفسی لکدن قورتولمق لازمدر . تعبیر دیکرله آفاقی ، انفسی حالتلرله اختلاط ایتمه‌یه‌جك درجه‌ده اشیایه تبدل ایتمش ،

اكمل ، بدنى، فكرى ، حسى، اداره‌سى مكملاً تربيه ايدلمش وحتى بوملكه‌لرى آراسنده توازن تأمين ايدلمش اولان بر انساندر !.. پداغوجيانك تصويرينى چيزمك ايسته‌ديكى « تربيه‌لى آدم » نمونه‌سى بودر . پداغوجيا بو انسانك تخمنى فردك عضوى طبيعتنده بولدينى ايچوندركه فردى بر فرد اوله‌رق تدقيق ايدن بر علمه مراجعت ايدييور. بو علم روحياتدر. بوعلم بزه حدذاتنده ترقى وتكمل تحملرينى حائز اولان انسانك ترقى وتكمل اصوللرينى كوسته‌ره‌جكدر . حال‌بوكه فرده ذكا ، حس واراده كبى ملكه‌لرى تأمين‌ايدن، كندى عضوى وراثتى دكلدر، فرد بو ملكه‌لرى جددلرندن توارث ايتمز. زيرا بونلر اساساً غيرقابل توارث اولان، چونكه معضل‌و نازك قازانجلردر . بوتون ملكه‌لرك منشأى جمعيت حياتيدر . انسان حال‌طبيعيده قالسايدى ، نه ذكاسى ، نه‌حسى، نه‌ده اراده‌سى بويله تشكل ايده‌مزدى . بونلرى برم روحمزده ايجاد ايدن جمعيت وجمعيتك‌تربيه دينيلن‌مؤسسه‌سيدر. فردى جمعيتنك بدنى ، فكرى ، و اخلاقى ملكه‌لريله تجهيز ايتمك جمعيتك ، تربيه‌نك ، ونهايت مربى‌نك‌وظيفه‌سيدر. جمعيت اولماسايدى، چوجوق بلكه يالكز سوق طبيعيلرينك اوتوماتيك فعاليتنه تابع اولاجق ، فقط هيچ بر زمان علم ، اخلاق ، ذوق‌كبى‌ملكه‌لرى قازانامايا‌جقدى ، حيواندن فرقلى اولامايا‌جقدى . دينيله‌جك‌كه : فرد اساساً اجتماعى بر مخلوق دكليدر ؟ فرد اساساً اجتماعى مؤسسه‌لرك كندى روحنده تأسسنه مستعد اوله‌رق يارادلمش دكليدر ؟. وفردده بواجتماعيله‌شمه‌استعداد اولماسايدى قابل‌تربيه اولابيليرميدى؟ «اساساً انسان ياوروسنده‌كى اجتماعى‌حياته استعدادلره مالك اولمايان حيوان ياورولرى‌انسان كبى تربيه ايديله‌بيليرمى ؟!.» بو سؤالى صورمق باشقا، شوحقيقتى اشارت ايتمك باشقادر : انسانده‌كى‌فكرى، اخلاقى، بديعى.. ديديكمز اجتماعى ثروت جمعيت سايه‌سنده بريكيمشدر، ديمكله بزنه‌قصد ايدييورز ؟ مقصد انسانك هردورلو اجتماعيله قابليتندن محروم اولدينى ادعا ايتمك دكلدر . بالعكس انسان بوتون ديكر حيوانلردن آيرى اوله‌رق مستثنا درجه‌ده اجتماعيله‌شمه استعدادينه مالكدر . فقط بو استعداد يالكز باشنه هيچ بر شى افاده ايتمز. اونك بوتون معناسى معين بر جمعيت داخلنده تربيه ايديله‌جك اولان بر فردك جمعيتك مدنيتنى قبوله مستعد برمخلوق اولماسندن عبارتدر . يوقسه يالكز باشنه قالان برچوجوق دينه مستعد اولدينى حالده ديندار دكلدر واولاماز . اخلاقه مستعد اولدينى حالده وظيفه صاحبى دكلدر واولاماز . بو ملكه‌لرى قازانابيلمك ايچون جمعيتى طرفندن معين تأثيرلره

معروض قالماسی، ایشله‌نمه‌سی لازمدر. نته‌کیم صنعتکارك وجوده کتیردیکی هیکله نظراً چامور پك ابتدائی بر مالزمه‌در. چامورك الستیقیتی سایه‌سنده صنعت اوندن هرشی وجوده کتیره‌بیلیر دیمکدر. فقط کندی باشنه چامور هیچ بر بدیعی افاده ایتمز. ایشته پداغوجیا بوتون نظریه‌لرینی تأسیس ایتمزدن اول انسانك طبیعتی حقنده فرقنده اولمقسزین قبل التجربی بر حکم ویریبور: بو طبیعتك دین، اخلاق، علم، صنعت . . . کبی مؤسسه‌لری احتوا ایتدیکنی قبول ایدییور و بونلرك نشو ونما بولماسی ایچون یالکز اصوللرینك کشفی لازم که‌جکنی فرض ایدییور. فضله اوله‌رق عینی طبیعتی، عینی ترقی وتکمل سرمایه‌سنی بوتون انسانلر آره‌سنده مشترك ظن ایدییور. بو سببدن دولایی مختلف جمعیتلرك تربیه‌لری آراسنده‌کی فرقی تربیه حقنده‌کی فکرلرینك، انسانك طبیعتی حقنده‌کی علملرینك نقصاننه حمل ایدییور!.. وهر موجود تربیه سیستمنی بونك ایچون تنقید ایدییور. بویله یاپارق پداغوجیانك واصل اولدیغی مفکوره هر نوع جمعیت ومحیطی قیدلردن، شخصیتدن آزاده مجرد، و بین الملل بر آدام تصویریدر. حال بوکه حقیقت بزه بونك مثالنی کوسته‌رمه‌یور، تاریخ وأتنوغرافیا بزه طبیعتده آدامك دکل، بلکه آداملرك موجود اولدیغنی، جمعیتلرله و جمعیتلرده‌کی خصوصی محیطلرله آدام مفهومنك‌ده برلکده دکیشدیکنی کوسته‌ریبور. آفاقی اولان تدقیقاتمز آدام تعبیرینك مجرد بر مفهوم اولدیغنی دکل، جمعیتك کوزل، ایی، دوغری، مفهوملریله برابر سیاسنی دکیشدیرن تاریخی، جغرافی بر مخلوق، حقیقی موجود اولدیغنی کوسته‌ریبور. ایشته بوتون جمعیتلرده‌کی تربیه مفکوره‌سی بو آدام خیالنی تصویر ایدییور. جمعیتلرك یکی نسللرده خلق وایجاد ایتدیکی انسانی انموزج ایشته بو آدامدر. آدامه بویله اضافی بر معنا ویرمه‌دکجه جمعیتلرك تربیه‌لرنده‌کی تخالفی آکلامق ممکن دکلدر. بر جمعیتك بوتون مؤسسه‌لرینه مربوط اوله‌رق یاشایان داها دوغریسی بوتون او مؤسسه‌لرده یکی نسللردن طلب ایتدیکی صوك وصفلرك وشرطلرك عکسندن عبارت اولان بر غایه‌یی وبو غایه‌نك بوتون حیاته انطباق ایتمه‌سنی انسانلرك ضلالتیله ایضاح ایتمك ناصل ممکن اولور؟! بشری بر مؤسسه‌نك ایلك شرطی حقیقی بر طاقم احتیاجلری افاده ایتمه‌سیدر. أك ابتدائی تلقی ایدیلن بر دینك بیله کندیسنه کوره بر حکمت وجودی، وحقیقتی واردر. افاده ایتدیکی شی فردلرك فکری ویا لسانی ضلالتی دکل، بوتون بر جمعیتك احتیاجی، ضروریتیدر. ذاتاً چوجوقلرمزه ویردیکمز اعتیادلرك ماهیتی بزم منفعت شخصیه‌مزه موافق ویا مغایر اولسون، دوغریدن دوغری‌یه جمعیتك احتیاجی دکلمیدر؟ بدن، فکر، ذوق کبی

داها زياده فردی حياتمزه وفردی استفاده‌لرمزه متوجه اولان قوتلرمزی بالذات جمعيتمزك مساعده‌سی وطلبی اوزرينه اجرا ايتمه‌يورمی‌يز ؟ فكری تربيه‌نك بوتون جمعيتلر، ايچون وهر دورده عينی درجه‌ده محسوس ومجبر اولديغنی كيم ادعا ايده‌بيلير ؟ بو كونكی ملتلرده تحصيل ابتدائينك مجبوری اولماسنه رغماً هنوز بو احتياجی هيچ حس ايتمه‌ين جمعيتلر حتی عينی جمعيتك ايچريسنده مختلف محيطلر وزمره‌لر يوقميدر؟ كيم بزه اوكرنمك احتياجنك تماميله انسياقی اولديغنی ادعا ايده‌بيلير؟ بونك كبی تربيهٔ بدنيه خصوصنده‌كی قيمتلرمز تماميله عضوی احتياجلردن ايلری كلديكی ناصل ادعا ايديله‌بيلير كه بالذات بدنك ، فعاليت بدنيه‌نك روحی، باطنی انكشافه انكل اولديغنی قبول ايدن دورلر واردر . ديكر جهتدن بدنك قوتی ، بدنك چويكلكی ، بدنك ظرافتی ... كبی وصفلر آيری جمعيتلرك احتياجنی افاده ايدن قيمتلردن باشقا برشی دكلدر. بوتون تربيه‌لر كبی بدن تربيه‌سنك ده محيطله برلكده دكيشديكنی كوريورز. طبيعتك فعاليت بدنيه‌يی ايجاب ايتديرن بعض تمايللری تربيهٔ بدنيه‌نك جمعيتلرله برلكده دكيشه‌ن غايه‌لرينی ايضاح ايده‌ميه‌جك درجه‌ده مبهم وعموميدر . . .

بدن وفكر تربيه‌سی كبی ذوق وصنعت تربيه‌سی ده جمعيتمزك احتياجلرينی و فردلرندن طلب ايتديكی اعتيادلرك نوعنی افاده ايدر . ذوق بديعی هرزمان هريرده حرثی لازم اولان بر محصول تشكيل ايتمه‌يور . حتی آتنه سيته‌سنك فردنده آرادينی بديعی قابليتلر اسپارطه سيته‌سی طلب ايتمه‌يوردی . رقص، موسيقی ، بلاغت احتياجی ده هر جمعيت ايچون عينی درجه‌ده دكلدی . شو حالده « صنعت غدای روحدر ، الك طبيعی بر احتياجدر . تربيهٔ بديعيه انسانی حرثك اساسيدر ... » كبی حكملرك قيمتی سوق طبيعيلرمز اعتباريله دكل، محيطمزك احتياجلرينه كوره‌در . خلاصه الك فردی ملكه‌لرمزك بيله اجتماعی ضرورتلرله علاقه‌سی واردر . بونلر اجتماعی تكاملك برر تابعه‌لرندن باشقه برشی دكلدر . شو تقديرجه فردك عضويتيله كتيرديكی استعدادلرك وتمايللرك ، تدقيقندن عبارت اولان بر علمك تربيه مفكوره‌سنی كشف ايتمك خصوصنده صلاحيتی موضوع بحث اولاماز . روحيات تربيه غايه‌لرينی تعيندن عاجزدر . بو غايه‌لری وجوده كتيرن وفردلرينه نشر ايدن جمعيتدر . جمعيتلر واجتماعی غايه‌لر ايسه آنجق جمعيت واجتماعی غايه‌لر علميله ، اجتماعيات ايله ايضاح ايديله‌بيلير . ديمك كه ساده‌جه روحياته استناد ايدن فقط اجتماعياتی اهمال ايدن بر تربيه فننك تربيه غايه‌سی خصوصنده جوابسز قالماسی ضروريدر .

تربيه فنی تربيه‌نك اصوللری حقنده اولسون بزی تنوير ايده‌مزمی ؟ . . بو فن

اصول وواسطه علمی‌ده اولامازمی ؟ غایه‌لری تعیین ایدن برغایه‌لرعلمی اولماسین ، فردك نشوونماسی خصوصنده هانکی اصوللرك صالح اولدیغی حقنده برفکر ویره‌مزمی ؟ . .
تربیه اصوللری برطاقم عمللرك مجموعه‌سیدر . بونلرك باشلی‌باشنه هیچ برموجودیتی یوقدر . زیرا معین اصوللرمعین غایه‌لری تطمین ایچون‌بوغایه‌لره توجیه ایدلمش اولان‌بشری حرکتلردن باشقه برشی دکلدر. بونلرك طبیعت اساسیه‌سی غایه‌لرینك‌کنه تابعدر . بناءً علیه دوغریدن دوغری‌یه عضوی طبیعتله سوق طبیعیلر وتمایل طبیعیلرله علاقه‌سی دوغریدن دوغری‌یه‌دکلدر. پداغوجیاده‌تجربی،کشفی،عیانی... دیدیکمز اصوللرك‌چوجوقلرده‌کی‌مراق، تجسس ، فعالیت کبی تمایللرینی تحریك ایتمه‌سی بالذات بوتمایللرك فعالیتنی جمعیت طلب ایتدیکندن‌در . بوکون وحشی برجزا اولمق اوزره تلقی ایتدیکمز داياغك افاده ایتدیکی شی، دونکی‌جمعیتك ضرورتلریدر . داياق اجتماعی برسیستمه باغلی‌اوله‌رق پایدار اولابیلمش وسیستمه‌یله برابر محو اولمشدر!.. چوجوقلری آچلغه، داياق یرکن باغیرمامغه آلیشدیران برتربیه‌نك‌اسپارطه‌کبی‌خصوصی‌ومحارب برجمعیت‌خارجنده حکمت‌موجودیتی اولامازبوکونکی آوروپا مکتبلرنده وبردرجه مشروطیتدن صوکرا بزده رواج بولان تزیینی ، ابداعی رسم، ألْ ایشی کبی تدریساتك صنایعده یاراتیجی اولان برمدنیتك ضرورتلرندن باشقا معناسی یوقدر . بوتدریساتی ضروری قیلان ایللك سائق چوجوقده‌کی‌ابداعی‌مخیله‌نك روحیاتجیلر طرفندن‌کشفی‌دکل، بالذات جمعیتك‌بونوعدن‌مخیله‌اولان‌شدتلی احتیاجیدر. تربیه‌نك‌واسطه‌سی ایله غداسنك تساندنی بالخاصه مکتبلر ایله پروغراملر آراسنده کوره‌بیلیرز . برجمعیتك مکتبلری چوجوقلرینه خصوصی برتربیهٔ فکریه ویرن خصوصی محیطلردر . بومکتبلرك نوعنی ، عددینی ، انضباطلرینی، پروغراملرینی تعیین‌ایدن شی، چوجوق روحی حقنده‌کی تلقیلرمز دکلدر ، بالذات جمعیتدر . جمعیت ایچریسنده‌کی صنفلر ، سیاسی ، واقتصادی صنفلر ، ویا مسلکلردر . ابتدائی، تالی، عالی دیدیکمز مکتبلر ابتدائی، تالی، عالی برطاقم مسلکلرك‌در . بر مملکتده صنایع مکتبلرینك ظهوری بالذات مملکتده تحصیله محتاج برصناعتکارصنفنك موجودیتنه دلالت ایدر. مکتبلرك‌هرملتك‌تاریخنده معین‌دورلرده ظهور ایتمش اولماسی بالذات احتیاجلرینك مختلف‌آنلرده حس ایدلمش اولماسندندر . فی‌الواقع آوروپاده ابتدائیلرك ظهوری اون آلتنجی عصرده واقع اولمشدر . دارالفنونلرله عالی مکتبلر داها قرون وسطاده موجوددی . چوجوق باغچه‌لرینك ظهوری اون‌سکزنجی عصرده‌در . دارالمعلمینلرله تکنیق مکتبلر آنجق اون‌طقوزنجی‌عصرده ظهور ایده‌بیلدی.

بوکونکی مدنیتلر مکتبلرك داها متنوع ودها خصوصی شکللرینه شاهد اولییور . بوتون بومؤسسه‌لرك ظهورنده صنفلرك، مسلکلرك ظهوری، تنوعی، بر مبدأ تشکیل ایدییور. مثلا، نه‌رده‌ده ابتدائی درجه‌ده اوقومق دینی برضرورت اولمشسه اوراده ابتدائی درجه‌ده دینی مکتبلر، نه‌رده‌ده بوضرورت شهری حیاته انطباق ایچون حس ایدیلیورسه اوراده شهر ونمونه مکتبلری آچیلییور. نه‌رده‌ده نظری وعملی صنعتکارلره احتیاج کوریله‌جك درجه‌ده اقتصادی برانکشاف اولمشسه اوراده صنعتکار یتشدیرن مسلك مکتبلری آچیلییور . نه‌رده‌ده صنعتکارلری طوپلایان برسرمایه وسرمایه‌دار تشکل ایدرسه اوراده پاطرونلری یتیشدیره‌جك برابتدائیه عالیه مکتبی آچیلیور. بوکون بیله معاصر جمهوریتلرله برلکده مکتبلرك جمهوریله‌شدیکنی کورمه‌یورمی‌یز ؟.. خلاصه ، بالذات جمعیت کبی معارف مؤسسه‌لرینك‌ده بربنیه‌سی وبنیوی براستحاله‌سی وار. بواستحاله جمعیتك کنه موازی کیدییور. اساساً جمعیتك افاده‌سندن، عکسندن باشقه برشی دکل ... دیمك اولورکه کرك مؤسسه‌لر شکلنده ،کرکسه بومؤسسه‌لر داخلنده‌کی اصوللر شکلنده تربیه‌نك دائما اجتماعی برماهیتی واردر. برمملکتك مکتبلرنده تطبیق ایدیلن پروغراملر، اصوللر، حتی بالذات بومکتبلرك عمومی بنیه‌لری جمعیتك تابعی اولمقدن عبارت اجتماعی بروظیفه‌یه صاحبدرلر. بواجتماعی وظیفه‌یی کشف ایده‌جك اولان ینه اجتماعیات علمیدر.

فقط بوتون بوحقیقتلردن صوکرا پسیقولوژی‌نك تربیه ایله علاقه‌سی اولمادیغی نتیجه‌سنه واصل اولمامالیدر . اساساً بوعلاقه موجود فقط اجتماعیاتله اولان علاقه‌سی جنسندن دکل ،آیری جنسدندر. شویله‌که اولا تربیه حادثه‌سی ایکی نقطهٔ نظردن مطالعه ایدیله‌بیلیر: بری تاریخی برمؤسسه اوله‌رق : تربیه‌نك اصوللری ، مربیلری ، مفکوره‌سی اعتباریله‌که صرف تاریخی واجتماعی برتدقیقك موضوعیدر . دیکری روحی برفعل اوله‌رق : تربیه‌نك فردك روحی اوزرنده‌کی تأثیرلری اعتباریله‌که صرف روحی و پسیقولوجیائی بر تدقیقك موضوعیدر. فردی روحده اجتماعی روح کبی برطبیعتدر . کندینه مخصوص ضرورتلری معنیتلری واردر . کورمك ، دویمق ، آکلامق ، اونوتمق، حرکت ایتمك . . . . کبی . عضوی، روحی فعللرمز تصادفی وسببسز دکلدر . بونلرك‌ده تابع اولدیغی قانونلر واردر . بوقانونلری کشف ایله اوغراشان علم، روحیات‌در . ایشته اجتماعیاتك موضوعی جمعیتلر ، حال بوکه روحیاتك موضوعی فردلردر. اجتماعیات جمعیتلرك مؤسسه‌لری آراسنده‌کی مشابهتلری آراشدیرر واونلری ایضاحه چالیشیر. روحیات بالعکس فردی روحلر آراسنده‌کی مشابهتلری آراشدیرر وایضاحه چالیشیر. اجتماعیات بوایضاحی اجتماعی بنیویات واسطه‌سیله یعنی جمعیتلرك طرز

تشکل وتسانددن بحث ایده‌رك ایضاح ایدر. روحیات بو ایضاحی دماغك وعضویتك طرز تشکل وتساندیله ایضاحه چالیشیر. برنده ایضاحلرك محوری اجتماعی بنیه، دیکرنده عضوی بنیه‌در. هرایکی بحث علم اولمغله برابر موضوعلری آیریدر. حالبوکه تربیه فعلنده هرایکی علمك موضوعی قاریشمقده‌در.

تربیه‌نك عائد اولدیغی جمعیت نه قادار ابتدائی ویا نه‌قادار عالی اولورسه اولسون تربیه اولمق ایچون فردك روحی لازمدر. جمعیتك روحی فردلرك روحنده و فردلرك روحی واسطه‌سیله تجلی ایدر. بوروحلر خارجنده آیده‌لرك، قانونلرك جانلی برموجودیتی یوقدر. حالبوکه مثلا ابوین ویا خوجالر طرفندن یاپیلان واك معناسز ظن ایدیله‌بیلن برفعل وعملك زمانك تربیه مفکوره‌سی وتربیه موسسه‌سیله برمناسبتی واردر. حالبوکه حادثه‌لرك طبیعتی آیری اولدیغندن آیری ایکی علمه موضوع تشکیل ایدییور. خلاصه تربیه‌نك اجتماعیاتی تربیه‌نك روحیاتیله اکمال ایدلمك لازم کلیر. تربیه‌نك روحیاتنده دقت ایدیله‌جك مهم نقطه شودر: تربیه فردده وجوده کلن بوتون روحی فعللری موضوع بحث ایتمز. تربیه رشید برفردك رشید اولمایان برفرد اوزرینه اجتماعی حیاته انطباق ایتدیرمك قصدیله ومعین غایه‌یه کوره یاپدیغی تأثیرلردر. او حالده تربیه نقطهٔ نظرندن روحیاتك تحصیلنه الڭ چوق محتاج اولدیغمز قسمی انسانك انسان تأثیریله نه‌صورتله معین اعتیادلری قازانا بیلدیکیدر. شو حالده چوجوغی رشیددن آییران سجیه‌لر نه‌لردر؟ چوجوغك حافظه‌سی، فکرلری، لسانی، حسلری، ناصل تشکل ایدییور؟ خصوصیله بوبابده مربی‌نك مداخله‌سی ناصل وجوده کلمش اولییور. ونه‌دن عبارتدر؟ بحثلرینه آیریجه مربی‌نك روحیاتی ده علاوه ایدیلیرسه تربیه‌نك روحیاتی وجوده کلیر. شوحالده اجتماعیات وروحیات علملرینك تربیه‌یه تطبیقی نتیجه‌سنده تأسس ایده‌جك اولان تربیوی اجتماعیات وتربیوی روحیات هرهانکی عملی نظریه ایچون حقیقی مبدألر وظیفه‌سنی کوره‌جکلردر. چونکه تربیه ساحه‌سنده‌کی هرهانکی تنقید وتطبیقات ایچون مثبت اساس یالکز بو ایکی علمده بولونابیلیر. حالبوکه اسکی پداغوجیا اجتماعیاته استناد ایتمه‌یور. روحیاته ایسه قسماً استناد ایدییوردی. حقیقی برپداغوجیا ایسه قسماً اجتماعیاتدن قسماً ده روحیاتدن مبدألر آله‌رق تام و مشخص برصورتده تأسس ایده‌بیلیر. بویله بر بحثك سجیه‌سی علم کبی آفاقی اولمق دکل، بلکه علمی اولان هرفن کبی مفکوره‌جی اولمقدر. بو نوعدن برتفکرك علمله صنعتکار یعنی اصل مربی آراسنده برواسطهٔ نقلیه اولمقدن عبارت مهم بر رولی واردر.